

Wandelboekje Fort

Vereniging Streekbelang Fort e.o.

Met veel plezier overhandigt Vereniging Streekbelang Fort e.o. u de tweede druk van de wandelgids Fort. De wandelingen zijn allemaal in de directe omgeving van Fort. Ze variëren van 4 tot 22 km en gaan richting Veeningen, Zuidwolde, De Wijk en Oud Avereest. Ook bevat het een wandeling die u door de geschiedenis van Fort voert.

Deze gids is mede tot stand gekomen met de medewerking van De mooiste routes, Het Drents en Overijssels landschap, Tineke Poortman en niet te vergeten Jannes Scheper die het stukje “Historie van Fort” geschreven heeft. Gé van der Veen heeft haar herinneringen over Fort in het voorwoord beschreven. Deze tweede uitgave werd mede gefinancierd door stichting ‘Het Marius Tonckens Fonds’. Lay-out en vormgeving is verzorgd door Geert Moek van BeTheBox.

De wandelroutes zijn nagelopen en gecontroleerd door Jan Hardlooper, Baukje Bloemert, Jan en Grietje van Lubek, Albert en Tineke Kreuze en Frits en Ankie Beukema. We hopen dat u met plezier de routes zult lopen. En opnieuw beseft in een wat voor schitterde omgeving u woont.

Vereniging Streekbelang Fort e.o.

Wandelgids
Fort

2

Inhoud

- > Voorwoord
- > Historie van Fort
- > Takkenhoogte –
Meeuwenveen
- > Wandelingen
 1. Historische wandelroute *12 km* > 10
 2. Klein rondje Fort over Drogzee *4 km* > 17
 3. Dorpsommetje over het pontje *5 km* > 20
 4. Rondje Pieperij *6 km* > 21
 5. Takkenhoogte *12 km* > 22
 6. Rondom een Drents dorp *22 km* > 26
 7. Rondje met het pontje *12 km* > 32
 8. 't Ende in het Reestdal *6 km* > 37
 9. Het Reestdal bij de Wildenberg *7 km* > 41
 10. Kronkelen in het Reestdal *16 km* > 45
 11. Langs Reest en Es *11/21 km* > 51
 12. Op en top Reestdal *15/20 km* > 55
 13. Wandelen door het Reestdal *9 km* > 61

Voorwoord

Wat leuk, een voorwoord schrijven voor de nieuwe wandelgids van Streekbelang Fort. Graag voldoe ik aan dit verzoek. Ik heb namelijk veel gewandeld in de omgeving van Fort, al zijn we pas later hier komen wonen.

Op Oud Avereest in het ouderlijk huis van Berend hebben we eerst ingewoond, na een grondige verbouwing. Hier zijn onze drie zoons geboren. Omdat we op de hoek van Oud Avereest- Pieperij woonden gingen de oudste twee met het “bussie van Trijn en Bartus” naar de kleuterschool in Veeningen.

Na enige jaren verhuisden we naar de Pieperij (Nieuwe Dijk 28) en daarna naar de 't Holweg nr. 5 in Fort. Hier hebben we met veel plezier plm. 17 jaar gewoond. Een vriendelijke buurt. 't Jaagpad en Jan Westerhuisstraat bestonden toen nog niet.

In die tijd gingen de jongens naar de school aan de Fortweg, lekker dichtbij. Dit was de school van meester Frieling en juf Broens. Juf Broens had toen een kinderkoortje. Dhr. A. van den Berg begeleidde op de piano. Het waren meest meisjes die meezongen. Die hadden mooie heldere stemmetjes. Maar omdat de juf een paar jongens erbij toch wel mooi vond staan, zette ze er hier en daar een paar tussen. Ze moesten doen alsof: wel zingen, maar dan zonder geluid. Geen gebrom erbij! Ze deden braaf wat de juffrouw zei... Zo had dat kleine vrouwtje de wind er onder!

Maar het was een feit dat onze veestapel zich steeds meer uitbreidde, terwijl die nog gestald was op Oud Avereest. Dat was dus veel op en neer reizen. Ook als er een koe 's nachts moest kalven. Toen de boerderij van familie Dijkman aan de Meeuwenweg 14 te koop kwam hebben we toegehaapt. Dat was in 1983. Met wat aanpassingen hier en daar konden we daar wonen met de hele beestenboel om ons heen! Fijn om 's avonds voor het slapen gaan ook Bertha, Irene, Jacoba en de anderen even welterusten te wensen!

Na onze pensionering verkochten we de koeien. (Met bloedend hart). Alleen het jongvee bleef op stal staan. Een gouden greep want het jaar daarop kreeg Berend een hartinfarct. Al met al waren we altijd druk met het boerenwerk en met andere dingen. Van wandelen kwam in die tijd niet veel want we zaten allebei ook nog bij verschillende verenigingen en in besturen en zo.

Toen we afstand van het melkvee deden schaften we ons een paar pony's aan. Op een gegeven ogenblik hadden we er vijf van onszelf en ook nog drie pensionpaardjes. Dus dat betekende altijd drukte op je erf van kinderen die kwamen rijden. Ik ging vaak met ze mee naar Takkenheugte: zij lieten de pony's uit en ik de hond. En iedereen had lol.

De paardjes zijn nu weg (op één na) en zelf loop ik nog steeds met m'n hond langs de vele mooie plekjes die hier overal te vinden zijn: Takkenheugte, Wildenberg, Spookmeer en noem maar op. De hond wel aangeliend, al gaat dat vaak moeilijk omdat m'n beenwerk me zo nu en dan in de steek laat. Gelukkig is mijn hond al bijna vijftien jaar oud dus die past zich makkelijk aan.

Vroeger benutte ik elk vrij uurtje om er even tussenuit te trekken met de hond. Of hij ging mee naar 't melken naar het land op de Pieperij. Meehelpen met koeien halen. Ook leuk om te doen!

Door al die omzwervingen in de buurt en de contacten die we opdeden in de verschillende verenigingen kun je ons zo langzamerhand wel onder de echte „oud-Fortigers” scharen.

Fort: een fijne plek om te wonen!
Te werken en..... te wandelen!!

Gé van der Veen (en Berend)
Juli 2022.

Historie van Fort

Al voor de jaartelling was er in Drenthe al menselijke activiteit. Sporen van bewoning zijn in het gebied rond Zuidwolde gevonden, op de Ekelenberg, bij Bazuin, Geezenkamp en de Pieperij. Deze bewoning concentreerde zich op een smalle heuvelrug, die zich uitstreckte van het tegenwoordige Ten Arlo tot

aan de Reest. Deze landrug, met aan beide zijden uitgebreide veenmoerassen, is aanvankelijk een tamelijk geïsoleerd en weinig aantrekkelijk gebied geweest.

Dit is aan sommige van de namen van de buurtschappen te zien. Zo komt het tegenwoordige Drogd aan zijn naam omdat het vroeger droge onvruchtbare grond was. *Drugbt*, komt waarschijnlijk van *Drugod* wat droog landschap, woestijn betekent. Drogdzee geeft het tegengestelde aan, een lager gelegen gebied dat vaak onder water stond. En de naam Ekelenberg van een Ekel dat walging aangeeft. In de steentijd zijn er voorouder-vereringen geweest. Nu nog worden er spookverhalen verteld over de Ekelenberg.

Veel van de namen in het gebied hebben met de ligging en het gebruik van het land te maken. Zo komt Bazuin van bezuiden. Het ligt namelijk ten zuiden van de oudste buurtschap Drogd. En Bloemberg kan ook letterlijk genomen worden: een verhoging in het landschap met veel bloemen. Kleef betekent helling (net als Linde), Kleefegge geeft dan ook een randweg aan, langs een helling.

Het gebied was verdeeld in een aantal buurtschappen (marken). Een voorbeeld is de Linieweg. Dit was de grens (linie) tussen de marken Veeningen en Steenbergen. En Fort zou een verbastering van Voorde kunnen zijn. Dit is een doorwaadbare plaats, in dit geval van de Reest. Een “piepe in de riete” was een duiker in een stroompje, en Steenbergen heeft een link naar de hunebedden (stienbargen) die er geweest moeten zijn. Sjoert heeft weer te maken met de ligging, want het is een verbastering van Zudert wat ten zuiden aangeeft.

Maar niet alle namen zijn te herleiden tot het gebruik of de ligging. Soms is de naam van een eerst bekende bewoner aan een streek verbonden. Rabbinge is waarschijnlijk afgeleid van de Friese naam Rabbe. Veeningen zou van Vene af kunnen komen, een kolonist. Wemmenhove van een persoon Wimme of Wemme.

In de 10e eeuw kwam het gebied rondom Fort in handen van de bisschop van Utrecht. In de 14e eeuw kwam er meer belangstelling voor het gebied ten zuidwesten van het tegenwoordige Zuidwolde. Zo kocht Rudolf van Echten in 1316 het 'Huis' en de landerijen te Drucht onder Suthwalda (Zuidwolde).

Het 'Huis te Drucht' kan een versterkt huis geweest zijn in Drucht (nu Drogt) om de verbindingsweg tussen Ruinen en de Reest te beheersen. De naam van het buurtschap Fort zou dan ook kunnen wijzen op zo'n versterking. Op een kaart uit 1851 wordt "Het Fort" vermeld. Vanuit Drogt is waarschijnlijk het Zuidwolder gebied in cultuur gebracht door het vormen van marken. Naast de marke van Drogt ontstonden er in de loop der eeuwen de andere marken: Nolde, Ten Arlo, Steenbergen, Linde, Bloemberg, Bazuin, Kerkenbosch, Veeningen en Schottershuizen.

Van de moedermarke Drogt werd omstreeks 1708 Bazuin afgescheiden. De markegronden van Bloemberg werden opgedeeld in Bloemberg, Pieperij en Rabbinge. Begin van de 19e eeuw werd vanuit Veeningen begonnen met de afgraving van het veen. In 1813 werd het graven van de Veeninger Wijk ter hand genomen. De Veeninger Wijk werd verlengd voor afvoer van turf uit het Hooge Blok aan de zuidkant van de weg De Stapel - Veeningen. Uit deze wijk werd een zijtak gegraven tot aan Fort. Later werd deze wijk verder doorgetrokken tot aan de Traandijk. Dit gedeelte kreeg de naam Fortwijk. Fort ligt in een heideontginningslandschap, ontstaan door het in cultuur brengen van heide en vestiging van boerderijen.

In de 20e eeuw kregen verschillende buurtschappen een school. De School in Fort werd in 1927 geopend. Fort kreeg een dorps huis in 1976, als vervanging van het reeds bestaande houten gebouw. Riolering: in 1984 werd Fort aangesloten op de riolering. Speeltuin: in 1983 werd de speeltuin "De Tolterhoek" geopend. Deze werd in 1992 verplaatst naar het schoolplein.

Takkenhoogte - Meeuwenveen

Het natuurreservaat Takkenhoogte-Meeuwenveen bestaat uit een gevarieerd bosgebied met enige heide en vrij veel cultuurgrond. Het Meeuwenveen en Takkenhoogte zijn van elkaar gescheiden door een gegraven waterloop.

Takkenhoogte-Meeuwenveen is te beschouwen als een restant van een uitgestrekt heide- en veengebied waar de Reest als veenbeek doorheen kronkelde. De Takkenhoogte vormt een met eikenbos begroeide verhoging in het landschap. Het Meeuwenveen bestaat daarentegen juist uit een laagte, met daar omheen een gedeeltelijk onderbroken ringwal: pingo-ruïne. Tijdens de ijstijd is de grond tot 20-60 diep bevroren geweest. Het bodemwater daaronder stond onder grote druk. Soms werd het water door de druk omhoog geperst. Wanneer het water aankwam bij de bevroren laag, bevroor ook dit water, waardoor de ijslaag dikker en dikker werd. Hierdoor konden heuvels ontstaan van wel 60 meter hoog. Aan het eind van de ijstijd scheurden de grondlagen en smolten delen van het onderliggende ijs. Dit smeltwater sleurde stukken grond van de heuvel mee omlaag, waardoor er een ring van aarde rondom de heuvel ontstond. Na de ijstijd, als alles gesmolten is, bleef een ring aarde over met daarin een verlaging: het Meeuwenveen.

Het Meeuwenveen dankt zijn naam aan de grote kokmeeuwenkolonie die hier vroeger aanwezig was. De samenstelling van de ondergrond van Takkenhoogte wijst er op dat hier sprake is van een rivierduin. Dit duin is ontstaan in de warmere periode voor de laatste IJstijd. De naam Takkenhoogte is waarschijnlijk te danken aan de familie Takken, die in dit gebied ooit veel bezittingen had.

De vennen van het Meeuwenveen worden omgeven door een brede moeraszone, waarvan de begroeiing voornamelijk uit Liesgras bestaat waartussen de 'sigaren' van de Grote lisdodde goed opvallen. Op enkele plaatsen is een venige vegetatie aan te treffen met verschillende soorten veenmos en zonnedauw.

Het gebied Takkenhoogte-Meeuwenveen maakt deel uit van het leefgebied van de Zuid-Drentse dassenpopulatie.

Door de afwisseling van bospartijen, graslanden en waterpartijen is het gebied aantrekkelijk voor verschillende soorten vleermuizen. Op Takkenhoogte is de Wielewaal één van de vele broedvogelsoorten. De vennen van het Meeuwenveen worden

bewoond door Groene en Bruine kikkers en Kleine Watersalamanders. Regelmatig broeden hier Knobbelzwanen, Wintertalingen, Dodaarzen, Wilde eenden, Rietgorzen en Kleine karekieten.

Behalve het heidegebied Meeuwenveen wordt sinds enkele jaren ook het bosgebied Takkenhoogte met runderen begraaasd. Hierdoor wordt voorkomen dat er een saai tapijt van gras ontstaat, waardoor er meer kansen zijn voor een afwisselend plantenleven. Het menselijk handelen wordt bij het beheer van dit bos tot een minimum beperkt.

Tussen de afzonderlijke delen van de keten van reservaten waartoe Takkenhoogte en Meeuwenveen behoren, zijn voorzieningen aangelegd om een veilige doortocht van dassen en andere dieren mogelijk te maken. Hiervoor zijn onder de verharde wegen tunnels aangelegd, terwijl over de waterloop tussen Takkenhoogte en Meeuwenveen een oversteek is gemaakt, waarvan eveneens veel dieren gebruik maken. Langs deze waterloop vindt natuurontwikkeling plaats.

Vroeger werd in deze omgeving mais verbouwd; later werd ook dit deel van het huidige reservaat gebruikt voor ontgronding. Nu zijn er natte laagten en slenken gegraven, waardoor als het ware op het raakvlak van land en water nieuwe natte natuur is 'geboetseerd'. De nieuwe ondiepe watertjes zijn goede kraamkamers voor vissen. Geleidelijke overgangen tussen nat en droog zijn aantrekkelijk voor allerlei langbenig gevogelte. Naar verwachting zullen ook zeldzame moerasplanten profiteren van dit opnieuw vormgegeven gebied.

Historische Wandelroute

Wandeling in de omgeving van Fort langs historische plekjes zoals die beschreven zijn door Jannes Scheper. Deze wandelroute is ±12 km en begint bij Dorpshuis De Snikke in Fort.

Wandeling: 1

Afstand: ca. 12km

Start: Dorpshuis De Snikke

Mijn opa, Dirk Scheper kwam op Fort wonen in 1912. Mijn vader, Tinus Scheper werd geboren in 1914. De turf ging vroeger vanuit Fort met de boot door de Benedenwijk en de Veeningerwijk naar Meppel. Ook een goederenboot 'De Snikke' voer langs die weg naar Meppel.

De naam Veeningen is hoogst waarschijnlijk ontstaan door vervening en stamt al van voor 1500. De veen werd afgevoerd door de Echtinger grift (sluis), de ossesluis en naar Echten, de Bloemberg, Fort en Drogst toe.

Er liep vroeger een pad over het hoogstgelegen land, een soort "Haar", vanuit Veeningen rechtuit naar Fort. Deze weg liep zeer waarschijnlijk verder naar de Pieperij en Rabbingen. Door brede gegraven sloten (kanaaltjes) die dwars door het landschap waren gegraven (schuin ten opzichte van de Haar), moesten de mensen telkens stukjes omlopen. Op sommige plaatsen (bijvoorbeeld Eesinge) in het landschap is deze structuur nog te zien.

Bij de stuw aan de Fortwijk was vroeger een grote kolk en een kade voor boten die turf vervoerden naar Echten richting Traandijk. Later werden er ook melkbussen van Soer vervoerd over dit water.

Het pad ging bij de stuw rechtdoor, door het land van Appelmelk richting het Fort en Albert Mennink. Het pad liep verder bij Willem Tuin langs en over een bruggetje bij Koop Baas. Verder langs Roelof Soer, Bart Steenberg en Dries Jansen naar de tolgeweg. Achter Hendrik Werners hebben vroeger nog een paar huisjes gestaan aan dit pad, die werden bewoond door de families Baas en Vos. Er liep ook een zandweg bij de school, langs Dries Jansen, niet ver van Tolweg, parallel naar de Kreuze en de Bloemberg toe. In de buurt van Willem Tuin had je een kolk waar de schepen konden keren. Bij Hendrik Werners liep een water dat verder langs Koop Baas liep richting Jans Rijkeboer. De kinderen van de boerderijen achter de school op Fort, gingen voor 1927 via dat pad over het bruggetje bij Koop Baas naar de school in Veeningen.

Egbert Koekoek had als eerste telefoon en Koop de Groot als eerste televisie. Voor Egbert Koekoek woonde Hendrik Start er met een timmerzaak. Toen in de oorlog de school afbrandde werd er school gehouden bij Hendrik Start.

Het land van mijn vader heette het Groninger Slag (hoek Fort, richting Kleefegge). Er was ook een gezamenlijke pinkenweide in het Groninger Slag. Zo was er ook een pinkenweide bij de Stuw (Fortwijk) tegenover Geugien Eesinge en Jan Westerhuis (1895 - 1975). Jan Westerhuis medeoprichter v/d partij v/d werkende stand in 1947 was bijna 30 jaar raadslid en werd in 1958 zelf wethouder. Hij bleef een paar jaar wethouder maar moest dit opgeven ivm zijn gezondheid. Op de driehoek in Fort (1920) voor Jan Klomp was een ophaalbrug. Een zandweg liep via de brug aan de andere kant een stukje langs het water en ging dan met een bocht verder richting de Bloemberg.

Er liep ook een pad tussen de percelen van Arend van de Weide en Piet Molenaar. Dit pad liep verder naar Jan Runhart Drogtee. Voorbij R Emmelt Hendriks en Jan G. Dijkman en de schuur van Jan Zanting lag rechts de Watermolenplas. Als wij 's avonds wel eens het veld in gingen, dan kwaakten daar veel kikkers. Achter Gerrit van der Belt was ook een plas.

Voorbij Jan Prins en Bazuinerend, begin de Takkenhoogte. Zo'n 50m van de weg ligt de markesteen van de Marken Bazuin, Nolde en de Bloemberg. Daar liep vroeger een pad door de Takkenhoogte, langs de Meeuwenplas (Witteveen) richting Wildenberg en het Kerkvonder naar Oud Avereest. Vanaf Jan Prins liep er een weg naar Bazuin. Verderop tegenover Levert Linde, Frits Vos en Koop Scheper was er een natuurgebied en een plas. Vroeger liep er ook nog een klein riviertje vanuit de plassen tussen Nolde en de Takkenhoogte door. Dit riviertje liep verder door de laagte bij Drogtee tussen het Turfveld en Fort door, richting Het Fort en Veeningerswijk.

In 1236 is er een kerkje gebouwd in Oud Avereest. Dat betekent dat er in die tijd wel een vijftientig boerderijtjes moeten hebben gestaan, aan beide zijden van de Reest. Want ook aan de Drentse kant gingen ze te kerk in Oud Avereest vanuit Luttenberg tot aan De Stapel. Avereest, vroeger Overeest, behoorde bij Zuidwolde, de grens lag in de venen bij Witharen. Vanuit Ommen liep er een weg langs de Ommerschans, over de Balkbrug. De balkbrug was een balk over de bodem van de Dedemsvaart. De schepen mochten niet te zwaar beladen zijn, anders zouden ze vastlopen op de balk.

Dit is het oude dorpshuis 'Het Trempunt' dat in 1974 werd vervangen door het huidige dorpshuis 'De Snikke'.

1

U staat met de rug naar de ingang van Dorpshuis “De Snikke”, u slaat rechtsaf en loopt het jaagpad uit naar ‘t Holweg. Daar slaat u linksaf. *Aan het eind van ‘t Holweg staan vier woningwetwoningen die in 1958 zijn gebouwd. Ze staan bij de oude inwoners van Fort nog steeds bekend als ‘de nieuwe huizen’.*

2

U gaat nu rechtsaf de Meeuwenweg op. *Het huis aan de overkant, Meeuwenweg 3, is het voormalige dorpswinkeltje met bakkerij. De bakkerij werd omstreeks 1925 opgericht door Bunskoek. Na de oorlog werd het de winkel van Beltman, vervolgens Lubbelinkhof en daarna Piel (deze heeft later zijn naam veranderd in Lunninga). Hij was de laatste uitbater. Dit (voormalige) winkelpand wordt nu verhuurd door de huidige eigenaars, de familie Linde.*

3

Bij Meeuwenweg 14 slaat u linksaf en loopt langs de lossing richting Drogzee. *Achter deze boerderij lag vroeger een plas, de zogenaamde Watermeuleplas. Hier werd ‘s winters op geschaatst door de bevolking van Fort. Roelof Sieben heeft er een lied over geschreven.*

De watermeule plasse (wijze: Verlaten ver van alles)

*Hi’j lag er zo stil en verlaoten
as een stukkien uut old paradies
De zonne schein ‘s zomers in ‘t water
en des winters op ‘t diep zwarte ies
Wi’j zult het dacht ik nooit vergeten
hoe ienvoudig, hoe mooi het er was
Hi’j blef altied in de, berin’ring
ja die olde watermeule plas.*

Refrein:

*O olde plasse, ik zal oe nooit vergeten
‘t was een domein, veur meensen groot
en klein
Wie daor ooit hef e’west
zal het nog zeker weten
Het is veurbi’j die goeie olde tied
Maar wat aj ok vergeet
de meuleplasse niet.*

*En ‘s winters dan gungen de kiender
mit de meister en Juffer naor ‘t ies
De scheuwels geknupt op de nekke
of in moeder beur zakken karbies
De scheuwels die ha’j hiel gauw onder
de groten bulpen de kleinties wat mit
en ‘t duurde niet laank of een ieder
was wel zachies of hard an de rit.*

Refrein

*En ‘s aovends zo tegen twi’jduuster
mussen de kleinen op huus an weer
gaon
het oldere goed bleef er over
as de maon an de hemel kwam staon
Ze gungen dan stief naost mekare
en de haanden die vormden een kruus
En as dan het maachien maar ja zee
Gungen zi’j ok as paartien naor
huijs.*

Refrein

4

Aan het eind van dit pad langs de lossing linksaf de Drogzee op. U loopt nu langs het plattelandsrestaurant 'Op den deel' van de familie Linde. Eerder woonde hier de familie Runhart. Aan het eind van Drogzee gaat u linksaf het Drogterpad op.

Rechts van u, waar nu de houten barakken staan(nr 2a), stond vroeger het boerderijtje

dat bewoond werd door Albert Baars en Lammigje Koster. Op de foto Lammigje Baars-Koster

Boerderij van de familie Runhart

5

Neem hierna de eerste weg rechts 'Kleefegge' en vervolgens na 100 m links het graspad, loop dit pad helemaal af tot een picknick bank bij de Fortweg.

In het boerderijtje op Drogterweg nummer 24, woonde Forts bekendste inwonster Marijke Bakker, alias Mammaloe. Zij speelde in de 70er jaren in de kinderserie Pipo de clown de rol van de vrouw van Pipo (Cor Witsche).

6

Ga hier rechtsaf en u loopt Fort uit om even later na nr. 14 (loonbedrijf Dekker) linksaf te slaan het zandpad op richting het Eerste pontje van Drenthe. U loopt dan door het Pouwelsbosje (nr. 6 op kaartje). Dit pontje is een initiatief van de dorpsverenigingen van Fort en Veeningen en Reco Zuidwolde en maakt onderdeel uit van het wandelknooppuntennetwerk.

Het project is financieel mogelijk gemaakt door de zgn. Tennet-gelden en is bijna helemaal uitgevoerd door vrijwilligers uit Fort, Veeningen en van de Reco uit Zuidwolde. Het pontje wordt 'Het pontje van Ben', genoemd naar een voormalig voorzitter van Streekbelang Fort, Ben van Pul, is een zgn. zelfbedieningskabelveerpont. Daarmee is de oude route van Fort naar de Bloemberg weer hersteld.

Wandelgids
Fort

14

De feestelijke ingebruikneming van het pontje door de voormalige burgemeester Roger de Groot in 2012, die daarmee zijn eerste officiële handeling als burgemeester van De Wolden verrichtte, werd rechtstreeks door radio Drentbe uitgezonden. Ter ere van deze gebeurtenis voerde het piratenkoor 'Het Zwarte Gat' een speciaal voor de gelegenheid gecomponeerd lied uit, gebaseerd op de melodie van het bekende 'Ameland'.

Na de oversteek met het pontje loopt u naar links en vervolgens het pad rechtsaf tot de klinkerweg. U bent dan op de Bloemberg en gaat hier rechtsaf.

7

Tegenover dit punt op de Bloemberg staat een nu de totaal in 2022 gerestaureerde boerderij Bloemberg 3.

Op het parkeerterrein achter Café Poortman heeft vroeger een molen gestaan: de Molen van Berendsen. Deze werd in 1887 gebouwd en heeft hier tot 1923 gestaan.

In de eerste wereldoorlog maalde hij niet alleen graan maar ook gesneden heide.

Aan het eind van de Bloemberg komt u uit bij Café Restaurant Poortman. U steekt de asfaltweg over en gaat het fietspad richting De Wijk/Meppel op, om even later de eerste weg rechts in te slaan, de Stapelerveldweg richting Fort.

8

Deze weg loopt u helemaal uit (heet vanaf de stuw Schoonveldersteeg) tot de splitsing met picknickbank waar u linksaf gaat.

9

Op de volgende splitsing gaat u rechts de Fortwijk op. Op dit punt staat de oudste woning van Fort: Fort nr.1.

10

De oudste woning van Fort uit 1851. Er zat vroeger ook een winkel in.

15

U loopt de Fortwijk op en slaat bij het bordje nr. 9 rechts het brede (verharde) zandpad op. Verderop verandert het zandpad in een (zeer slechte) klinkerweg.

Boerderij van Jan van de Beld (nr 4) van 't vonder, de brug over de Fortwijk. De 'wijk' werd in 1959 gedempt

Op de splitsing staat het beeldje 'Samenwerking', in 1997 vervaardigd door Marijke Ravenswaay-Deeg

Aan het eind van deze klinkerweg slaat u rechtsaf de asfaltweg op (Kleefegge). En aan het eind van de Kleefegge rechts af over het fietspad richting Fort(weg). *Op dit punt heeft, links van u op perceel Meeuwenweg 1 (familie Linde) van 1935 t/m 1938 een evangelisatie-gebouwtje van de Hervormde Kerk Zuidwolde gestaan. De kerkdiensten die hier gehouden werden, werden soms verstoord door de niet-kerkelijke jeugd van Fort.*

Op 't Jaagpad staat rechts op de hoek de voormalige schoolhoofd woning van de school 'De Vaarboom'. Deze school werd in 1927 geopend. In 1943 werd hij door het verzet in brand gestoken omdat er door de Duitsers in beslag-genomen radio's waren opgeslagen. In 1944 werd er een noodschool neergezet, die in 1948 tot de huidige school werd verbouwd. In 2015 werd de school gesloten en werd in 2018 verbouwd tot zorghotel "De Bremhoeve".

Op de foto staat het boerderijtje (Fort 23) waar de schrijver van de geschiedenis van Fort, Jannes Scheper, heeft gewoond

Klein rondje over Drogzee

*Wandeling 2
circa 4km
Start:
Dorpshuis De Snikke*

Met de rug naar de ingang van Dorpshuis “De Snikke” slaat u linksaf richting de Fortweg tot aan de T- splitsing hier gaat u rechtsaf.

1

De Meeuwenweg loopt u af tot huis.nr 14 en hier gaar u linksaf langs de waterlossing.

2

Aan het eind van deze waterlossing gaat u linksaf het asfaltwegje Drogzee op en u loopt deze weg af tot de T – splitsing Drogrterweg. Hier linksaf het fietspad op (Drogrterpad) en u wandelt richting Fort. *U komt hier langs het plattelands restaurant ‘op den deel’ van de Familie Linde.*

3

U neemt de 1ste weg rechts, Kleefegge en bij het knooppunten netwerk-paaltje (ongeveer 50 m voor huisnr 8) slaat u linksaf het graspad op. U loopt dit graspad af tot een picknickbank bij de Fortweg (asfaltweg). Hier gaat u linksaf en loopt u Fort weer binnen. U wandelt weer terug naar Dorpshuis “De Snikke” waar deze wandeling eindigt.

4

*Dit beeldje
symboliseert de
samenwerking tussen
de oude en nieuwe
bewoners van Fort.*

Wandelgids
Fort

18

Dorpsommetje over het pontje

Wandeling 3
circa 5km

Start:

Dorpshuis De Snikke

1

U staat met de rug naar de ingang van het Dorpshuis “De Snikke” en U slaat linksaf en loopt door tot de T-Splitsing naar de Fortweg.

2

U neemt na huisnummer 14 (loonbedrijf Dekker) het pad links ‘wandelroute pontje’. U loopt dit pad helemaal uit tot aan het water. *Het oude landbouwpad Fort(weg) dat sinds de aanleg van ’t Riegmeeer (de afwateringssloot) uit twee doodlopende paadjes bestond, heeft doormiddel van het voetveer weer een mooie verbinding gekregen. Mede mogelijk gemaakt door vele vrijwilligers van de streekbelangen Fort-Veeningen, Reco Zuidwolde en de gemeente De Wolden.*

3

U staat voor het water met het Voetveer Fort-Veeningen. Steek de handen uit de mouwen, stap op het pontje en trek u zelf met de kabel naar de overkant. *Dit pontje wordt het pontje van Ben genoemd.*

4

Sla voor het bosje linksaf en neem daarna het eerste pad rechts. De houtwal gaat na de haakse bocht over in een graspad en stopt bij woonhuis nummer 18.

5

Loop over de verharde weg tot de T-splitsing en ga hier linksaf de klinkerweg op neem daarna bij huisnummer 4 (bouwbedrijf Kleene) het zandpad linksaf. U loopt dit pad af tot de Snavelhof en gaat hier rechtsaf het asfaltweggetje op en u loopt door tot asfaltweg. Hier gaat u links ’t Holweg in en loopt richting Fort.

6

Neem in Fort op de kruising 1ste weg links het Jaagpad, u loopt terug naar de Snikke waar deze wandeling eindigt.

Rondje Pieperij

Wandeling 4
circa 6km
Start:
Dorps huis De Snikke

U staat met de rug naar de ingang van het Dorps huis “De Snikke” en U slaat linksaf en loopt door tot de T-Splitsing naar de Fortweg en ga daar rechtsaf. Bij driesprong met beeldje gaat u rechtdoor de Meeuwenweg op. *Dit beeldje symboliseert de samenwerking tussen de oude en nieuwe bewoners van Fort.*

1

Deze weg loopt u af tot een scherpe bocht naar links maakt (bij nr 22). Hier gaat u rechtdoor langs een slagboom het bospad in en neemt u het 1ste pad rechtsaf bij de picknickbank. U loopt dit pad af, door het bosje tot aan een stuw.

2

U vervolgt de route over het verharde pad dat langs een uitkijkheuvel gaat tot een metalen slagboom bij een parkeerterrein. U loopt door tot de klinkerweg en hier gaat u rechtsaf. U loopt door tot voorbij huisnummer 32 en hier gaat u rechts het brede zandpad op. U loopt dit pad af tot een splitsing bij een betonnen trafo huisje (huisnummer 36) en hier gaat u linksaf het verharde zandpad op.

3

Bij de volgende splitsing houdt u rechts aan en u loopt naar de asfaltweg. Hier gaat u rechtsaf richting Fort.

4

Op de 1ste kruising in Fort gaat u linksaf het Jaagpad in en u loopt via het jaagpad terug naar de Snikke, het begin- en eindpunt van deze route.

5

Takkenhoogte

De Takkenhoogte is een gevarieerd natuurgebied van 56 ha groot. In 1997 is door natuurontwikkeling dit gebied verbonden met het Meeuwenveen. Het gebied kent glooiende heidevelden en enkele monumentale bomen. Verder kun je er Schotse Hooglanders tegenkomen en Schoonebeker schapen. Het gebied dankt zijn naam aan de familie Takken die in dit gebied veel bezittingen hadden.

Wandeling: 5
Afstand: ca. 12km
Start: Dorpshuis De Snikke

1

A Met de rug na de ingang van de Snikke slaat u linksaf richting de Fortweg en hier gaat u rechtsaf. Bij driesprong met beeldje gaat u rechtdoor de Meeuwenweg op. *Dit beeldje symboliseert de samenwerking tussen de oude en nieuwe bewoners van Fort.*

2

B Deze Meeuwenweg loopt u af tot een scherpe bocht naar links (bij huisnummer 22). Hier gaat u rechtdoor het bospad op. Dit bospad rechtdoor langs het weiland volgen tot over een wildrooster en dit pad met een slinger naar links blijven volgen (oranje pijl). *(Bent u met de hond? Neem het eerste pad rechts, bij picknickbank, loop door tot de klinkerweg. U gaat hier links en pakt de route op bij punt 5). Ter bevordering van het uitgebreide leefgebied van de das, waarvan in de omgeving verschillende dassenburchten zijn waar te nemen, is deze wildbrug over de waterlossing aangelegd. Eveneens zijn er tunnels onder wegen aangelegd om toegang mogelijk te maken tussen de verschillende leefgebieden van dit beschermde dier.*

3

U gaat het water over via deze wildbrug en dan loopt u dit pad af door het heideveld. U kunt hier Schotse Hooglanders tegenkomen. Bewaar een beetje afstand.

4

U komt over een volgend wildrooster en loopt dan door tot de klinkerweg.

5

U steekt de klinkerweg over en neemt het pad langs het weiland. Volg dit pad rechtdoor, zijpaden negerend tot kpn 38. Ga hier op het bospad rechtdoor en loop dit bospad helemaal uit tot het hekje bij de bosrand. blijf dit smalle pad volgen dat over gaat in een breed zandpad. Vervolg de route over dit brede zandpad.

6

Sla op de T-splitsing linksaf. U wandelt door het bosje en over het boerenerf (hier is een rustpunt). Kies op de Y-splitsing bij kpn 32 de rechtertak.

In dit gebied is de omgeving sinds de middeleeuwen weinig veranderd. De reden hiervan is dat het riviertje de Reest, de grens was en nog steeds is tussen Overijssel en het Drents Landschap. Omdat het dunbevolkt was wilde zowel de provincie Overijssel als de provincie Drenthe geen kosten maken voor het ontwikkelen van dit gebied. Zoals bijvoorbeeld het rechttrekken van het stroomgebied van de Reest.

7

CVoor een witte boerderij gaat u rechtsaf. U volgt het graspad langs een beukenrij tot aan een voorrangsweg met een fietspad.

8

Hier gaat u rechtsaf over het fietspad tot aan de eerste asfaltweg (Nieuwe Dijk). Hier slaat u linksaf de Nieuwe Dijk in.

9

Na de ijsbaan slaat u rechtsaf het eerste zandpad op (bij huisnummer 3). Bij de volgende kruising gaat u rechtsaf richting de kerk (roodgele paaltjes). *In de boerderij tegenover de kerk bevindt zich het informatiecentrum over het Reestdal van het Overijssels Landschap. Hier een informatiepaneel waarop verschillende wandel- en fietsroutes in de omgeving staan. De kerk aan de overkant vindt zijn oorsprong in de dertiende eeuw. Het huidige kerkgebouw is ongeveer 150 jaar oud en is nog steeds in gebruik voor erediensten en wordt bovendien door zijn unieke akoestiek regelmatig gebruikt voor concerten.*

Voor de kerk steekt u de weg met het fietspad recht over. Nu volgt u de rode route.

10

Ga na het bruggetje over de Reest rechtdoor tot de Y-splitsing. Volg route 41 en loop richting boerderij met ervoor een ooievaarsnest.

11

Het bruggetje wat u zojuist passeerde staat bekend als “Het bruggetje van Bartje”. Want hier werd de slot scene van de populaire serie “Bartje” destijds opgenomen. Ook groeit in dit natte gebied in het voorjaar de zeldzame moeraskartelblad, ook wel de orchidee van de Reest genoemd, die dan bijna het hele gebied paars kleurt.

U passeert een slagboom en gaat rechtdoor tussen een boerderij en een schuurtje. U neemt het eerste pad voor de bosrand linksaf. *(Bent u met de hond? Ga hier rechtdoor en ga op de klinkerweg linksaf. U pakt de route weer op bij punt 15.)* Deze voormalige eeuwenoude boerderij is nu in gebruik als gastenverblijf van het Drents Landschap. Enige andere boerderijen in de omgeving zijn in gebruik als beheersboerderijen van het Overijssels- en het Drentse Landschap. En ook worden sommige boerderijen nog op de ouderwetse manier beheerd, zoals met behoud van potstal, zoals bijvoorbeeld de boerderij die u bij punt 5 bent gepasseerd.

Dit pad met links akker/weiland vervolgt u tot u aan de rechterkant een wildrooster ziet. Dit rooster steekt u over en gaat vervolgens links een pad op langs een heideveld.

Dit pad langs het heideveld vervolgt u tot het volgend wildrooster. *Voor het beheren van deze heide loopt hier nog een schaapskudde en runderen, de bekende Schotse Hooglanders.*

Nadat u het wildrooster bent overgestoken loopt u het pad af tot **D** een klinkerweg. U steekt deze klinkerweg over. U passeert de ijzeren slagboom en loopt rechtdoor het pad af tot de stuw.

U volgt nu het smalle pad door de boswal. *Het gebied wat u kunt overzien op het uitkijkpunt, is rond 1995 als meanderend gebied teruggegeven aan de natuur. Het water dat u overgaat, is omstreeks 1970 gegraven als waterlossing voor het afvoeren van het overtollige water van het riviertje de Reest. Vanaf de uitkijkheuvel heeft u zicht op een zwaluwmuur t.b.v. de oeverwaluw.*

Aan het eind van dit pad slaat u linksaf en gaat langs een slagboom de asfaltweg op. Deze loopt u rechtdoor af. U loopt nu weer richting Fort en u keert weer terug naar het beginpunt bij het dorpshuis.

Rondom een Drents dorp

De route kan ook gestart worden bij het streekmuseum De Wemme in Zuidwolde, aan de Burgemeester Tonckensstraat 49. Start dan met lezen

bij punt 5 in de tekst. Het museum (en de horeca) is in de wintermaanden gesloten. Onderweg komt u een camping met horecagelegenheid tegen en vlak langs de route vindt u Buitenherberg Ter Linde. Let op: alle gelegenheden zijn niet altijd geopend. Neem dus zelf iets te eten of te drinken mee. De route is ongeschikt voor rolstoelen en buggy's.

Wandeling: 6

Afstand: ca. 22km

Start: Dorpshuis De Snikke

Marius Tonckens was van 1898 tot 1934 burgemeester van Zuidwolde. Als liberaal bestuurder hanteerde hij het motto 'Leven en laten leven'. Maar wie te ver ging kon de veldwachter verwachten. Zijn natuurlijk gezag werd nog eens verstevigd door een fors postuur, kaal hoofd en enorme snor. Hij maakte zich in die tijd al sterk voor een vorm van natuurbeheer, in ieder geval dan toch in zijn eigen omgeving.

In het bezit van het 25 hectare grote bosgebied 'De Falieberg', een aantal koeien-weiden in de gemeente, diverse landerijen elders, en een aanzienlijk kapitaal, was Tonckens een zeer vermogend man. Voor een bezoek aan zijn twee broers in Hoogeveen haalde hij steevast zijn Lasalle van stal, en hoewel deze automobiel toen al honderdtwintig kilometer per uur kon halen, reed hij nooit sneller dan veertig. De twee broers kwamen voor een tegenbezoek dan weer in een rijtuig met twee vossblessen ervoor naar Zuidwolde. Tot een der uitstapjes behoorde dan meestal een ritje over de brede paden van de Falieberg.

Tonckens was vaak in dit gebied te vinden, de Falieberg was zijn trots. Hij huurde een arbeider in voor het verzorgen van de paden en het bijhouden van de bospercelen. Bezoekers waren van harte welkom, mits zij niet rookten. Hij liet rustbanken van eiken balken neerzetten voor de wandelaars. Ook werd er baggerturf getrokken uit een begroeide veenplas, en de aldus ontstane vijver mocht in de winter als mooi beschutte ijsbaan worden gebruikt. In de plas werden tamme eenden gehouden, die door de vaste arbeider werden gevoerd. Vandaar de naam 'Entekoele' (Eendekuil).

Met zijn vijftienvijftig jarig jubileum als burgervader kregen alle schoolkinderen een zakje bruidssuikers en een reep chocolade. Dat was nogal wat in 1923! Achter de schermen deed hij veel goeds, ook in geld. In de crisisjaren was hij er op bedacht dat zijn burgers niet teveel geld uitgaven. Dientengevolge werd er tijdens de inzameling voor zijn afscheidscadeau in 1934 als burgemeester, door hem het bevel gegeven van “Niet meer dan een kwartje per gezin”. Het is niet bekend of iedereen zich daar ook aan hield.

In ieder geval was de opbrengst voldoende voor een monumentale bank bij de Entekoele in zijn eigen Falieberg. De bank staat er nog steeds, op een schitterend plekje verstild natuurschoon met statige bomen. In zijn testament bepaalde Tonckens verder dat zijn bezit ondergebracht moest worden in een stichting. Nog ieder jaar worden de opbrengsten van het beheerde kapitaal verdeeld onder doeleinden van gemeenschappelijk belang in Zuidwolde.

Tijdens deze afwisselende wandeling langs en rond het dorp Zuidwolde maakt u kennis met bijna alle facetten van het Drentse landschap.

De tocht voert u door de historische buurtschappen Steenberg en Drog, en over de grens van zand en veen. Bij Het Zwarte Gat krijgt u een mooi beeld van het oorspronkelijke veengebied. Het dorp Zuidwolde ligt van oorsprong op een hoge zandrug die dwars door dit grote veengebied loopt. Dit is goed waar te nemen bij de Ekelenberg, waar de glooiing in het landschap duidelijk zichtbaar is. U komt langs vennetjes, door bossen en over heidevelden en wandelt voor het grootste deel over zandwegen, bospaden en zeer rustige weggetjes.

U staat met de rug naar de ingang van Dorpshuis “De Snikke en u slaat linksaf en loopt door tot de T-splitsing Fortweg en hier gaat u rechts. **A**

1

Op de splitsing met het beeldje gaat u linksaf Het fietspad Drogterpad op en verlaat u Fort. U loopt dit Drogterpad af tot de weg een scherpe bocht naar links maakt. Hier gaat u rechtsaf de Bazuinerweg op.

2

Neem daarna de zandweg naar links (voor een betonnen trafo huisje, Bazuinerweg 1). *U komt nu in buurtschap Drog. Dit is het oudste buurtschap van Zuidwolde. Het wordt al in 1340 benoemd.*

3

Loop dit pad af tot de brede driesprong met het logo ‘Loop van de Reest’. Ga hier rechtsaf de verharde zandweg op (Wemmenhoveweg). Volg deze tot de asfaltweg.

4

5

B Sla rechtsaf en wandel naar de Wemme en sla op de kruising bij Paddenstoel 23590/001 (na de Wemme) linksaf de klinkerweg op. Deze klinkerweg gaat even later over in een fietspad. *De Wemme is het cultuur historisch museum van Zuidwolde en herbergt ook het nationaal handkarren museum. Het is zeker een bezoek waard.*

6

Steek de klinkerweg (Westerveldseweg) over en vervolg het fietspad. U passeert een gedenksteen uit 1973 ter ere van de aanleg van 250km fietspad in de provincie Drenthe.

7

Wandel bij Paddenstoel-25048/001 rechtdoor de verharde zandweg op langs het kerkhof tot de voorrangsweg. Steek deze over en ga rechtdoor. Als dit brede zandpad naar rechts afbuigt koerst u rechtdoor langs de afsluitboom.

8

Sla na 25m linksaf en volg het pad langs de vijver tot voorbij de stenen bank. *Deze bank is geplaatst ter ere van Burgermeester Tonckens, burgervader van de voormalige gemeente Zuidwolde van 1898 – 1934.*

9

Loop op de kruising van paden rechtdoor en kies op Y-splitsing de linkertak. Sla voor camping De Entekoele rechtsaf en neem het eerste pad links langs de afsluitbalk.

10

Houd op de volgende Y-splitsing rechts aan en volg de gele paaltjes (negeer zijwegen) tot aan de viersprong. Koers hier rechts omhoog (u volgt de gele paaltjes niet meer). *Links ziet u de theaterkuil van het dorp Zuidwolde die onlangs in ere is hersteld.*

Loop door tot het fietspad. Sla linksaf en volg dit fietspad wat later overgaat in een asfaltweggetje tot de voorrangsweg.

11

Steek over en vervolg de route over de klinkerweg door buurtschap Steenberg. Houd op de T-splitsing rechts aan en ga daarna linksaf op het grove keien pad, dat later overgaat in een grindpad.

12

Op de Y-splitsing houdt u dit grindpad naar links aan, langs een **C** verbouwd boerderijtje (huisnummer 11).

13

Op de splitsing, bij de achterkant van het erf van dit boerderijtje, voor een grote akker, slaat u linksaf. Loop door tot in het bos.

14

Neem voor het weiland het smalle paadje naar rechts. Vervolg het pad rechtdoor door het bos tot op de kruising van paden (bij markering van de Gasunie).

15

U slaat rechtsaf en wandelt dit pad af tot het fietspad.

16

Sla linksaf dit fietspad op en ga bij P-23511 rechtdoor het econduct over. Blijf op dit fietspad tot u beneden bent en loop rechtdoor.

17

Ga linksaf door het klaphek bij het wildrooster en volg het pad tot de T-splitsing. Ga hier rechtsaf.

18

Neem daarna het eerste smalle pad links langs de bosrand, dat u even later over de heide voert.

19

Op de splitsing bij het paaltje met logo "Loop van de Reest" slaat u rechtsaf. Volg het smalle kronkelende paadje over de heide tot aan een wildrooster. *In dit gebied lopen Schotse Hooglanders ter begrazing van de heide. Deze dieren doen niets zolang u maar niet te dicht bij hen in de buurt komt. Dus even wat afstand bewaren. Hetzelfde geldt voor het terrein bij het Zwarte Gat.*

20

Bij het wildrooster gaat u rechtsaf, u verlaat het bos. Sla hierna rechtsaf om het asfaltweggetje "voor een woning" op te gaan.

21

Direct na huisnummer 13/ 13A linksaf het smalle paadje het bos in.

22

23

Aan het einde van dit pad en voor het water gaat u rechtsaf, en direct daarna de dam oversteken en het pad (dat later overgaat in een klinkerweg) aan de linkerkant van de waterlossing verder aflopen.

24

U steekt het fietspad en de asfaltweg recht over (kijk goed uit) en u gaat (rechts) langs het hek het graspad op tot aan een dam. Steek deze dam over en vervolg de route aan de rechterkant van de waterlossing tot u bij een brede zandweg komt. Sla hier rechtsaf en loop vervolgens deze zandweg helemaal af tot de asfaltweg waar u dan weer linksaf slaat. Loop deze weg af tot aan het einde met het bord "het Zwarte Gat" en sla hier linksaf de "Zuiderweg" in.

Het Zwarte Gat is een veenmeertje in een gebied zoals vroeger de veengebieden in Drenthe er uitgezien moeten hebben. Het meertje dankt zijn naam aan de kleur van het water: zwart.

25

DGa na circa 150m rechtsaf over het wildrooster. U betreedt het natuurgebied Het Zwarte Gat.

26

Loop voor het veenmeertje naar rechts en volg de route met de paarse kop. Waar de derde markering (paarse kop), halverwege de route langs het meertje, naar links gaat, wandelt u rechtdoor over het gras tot de afrastering. Ga via de overstap het open veld op en steek diagonaal dit open veld over.

27

Verlaat het open veld, wederom via een overstap. U gaat rechtsaf en loopt langs de rechterzijde van de waterlossing naar knooppunt (KPN) 56 volg hier richting KPN 55 loop daarna richting KPN 29.

28

U komt uit bij een splitsing met 4 stoeltjes met links een dam. Ga over deze dam en vervolg de route tot een klinkerwegje. Ga hier rechts en loop het bosje in.

29

U volgt het kronkelende pad met rechts een vijvertje en u loopt daarna langs de rand van een weiland tot aan een T-splitsing, Ga richting vijver en vervolg de route richting KPN 73 (volg pijltjes).

30

Ga bij KPN 73 rechtsaf de klinkerweg op. Neem na de Theaterschuur Linde (*Linderweg 4*) het eerste graspad aan uw linkerhand en loop langs de dikke keien dit graspad op.

U heeft nu het Landgoed Linde verlaten. Dit landgoed is een particulier initiatief dat gesteund wordt door de Provincie Drenthe. De landhuizen die op dit landgoed staan, zijn gebouwd in het kader van de toen geldende landgoedregeling.

31

Neem bij het bordje opengesteld Landgoed Linde het pad rechtsaf. Loop dit pad af tot aan de autoweg N48. Hier slaat u rechtsaf. Het paadje buigt direct naar links en u vervolgt de route over het ecoduct (onderdeel van de ecologische zone).

Onderaan de afdaling van het ecoduct voert het pad linksaf terug langs een sloot richting de autoweg (N48). U blijft dit pad ongeveer 100m volgen langs de afrastering (naast de N48) tot een dikke eik. Wandel rechtsaf het bos in en volg dit smalle pad tot een ijzeren hek. Loop rechtsaf langs het gaas en ga daarna linksaf het zandpad op.

32

33

Voor het bosje slaat u op de Y splitsing linksaf. U loopt tot een **E** hek met een bord Verboden toegang. Sla rechtsaf en volg dit pad langs de akker tot de asfaltweg. Deze (drukke) weg steekt u over. *Voor een kop koffie of iets dergelijks slaat u hier rechtsaf en na ongeveer 100m bent u bij Buitenberberg Ter Linde. Keer na uw bezoek terug naar de esbosjes.*

34

U vervolgt de route (langs het bord Esbosjes Zuidwolde) via het bospad rechtdoor het bos in. Het pad komt uit op een verhard pad bij een boerderij. Ga hier rechtsaf. Loop deze weg (die even later overgaat in een asfaltweggetje) af tot u aan uw linkerhand een sparrenbosje passeert.

35

Sla aan het eind van dit bosje, vlak voor het weiland, linksaf het smalle bospaadje in. Wandel dit paadje langs de bosrand helemaal uit tot een eiken boswal. Vervolg de route via het smalle pad door deze boswal tot u bij een breed pad uitkomt.

36

U loopt dit brede pad uit tot een asfaltweggetje en hier gaat u **F** links. Bij een betonnen trafohuisje neemt u het 1ste brede zand pad linksaf "Bazuin".

37

Bent u begonnen bij de Wenme, ga dan bij het trafo huisje rechtsaf en vervolg de route bij punt 4.

Loop dit brede pad helemaal uit totdat deze overgaat in een asfaltweg, de Drochtzee. ga op dit punt rechtdoor over een schouw pad langs een sloot. Aan het eind van dit schouw pad gaat u rechtsaf de Meeuwenweg op en u loopt Fort weer in.

38

Neem de 1ste weg links de Jan Westerhuisstraat op. Aan het eind op de kruising gaat u rechtdoor het jaagpad op. U loopt via het jaagpad terug naar de Snikke het begin en eind punt van deze route.

39

31

Rondje met het pondje

Het bestuur van de Vereniging Streekbelang had zich in oktober 2011 ingeschreven als deelnemer aan de actie van de Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij “Kern met Pit”. De bedoeling van deze actie was vanuit de dorpsgemeenschap ideeën aan te dragen ter verbetering van de leefomgeving. Enkele bestuursleden meenden dat dit een mooie gelegenheid was om een al lang gewenst “dorpsommetje” te realiseren. Hieruit ontstond het voorstel om het oude landbouwpad, dat ooit de Fort(weg) met de Bloemberg verbond maar sinds de aanleg van het Riegameer uit twee doodlopende paadjes bestaat, weer als een doorgaand pad te herstellen. Niet zo eenvoudig, maar wel aantrekkelijk. Een bruggetje of een dam bleken na gesprekken met diverse instanties niet haalbaar. Toen dook ineens de mogelijkheid van een pontje op. Mensen reageerden enthousiast, er waren geen overwegende bezwaren, zelfs de financiering kon worden geregeld. Doordat het pad kon worden opgenomen in het Drents wandelnetwerk kon een beroep gedaan worden op ‘Tennet-geld’. Dat pontje is er nu dus en Fort (en ook Veeningen) krijgt daarmee zijn “dorpsrondje met een pontje” terug. (Aardige bijkomstigheid: het is het eerste voetveer in de provincie Drenthe).

Wandeling: 7

Afstand: ca. 12km

Start: Dorpshuis De Snikke

1

A U staat met de rug naar de ingang van de Snikke en gaat linksaf en loopt door tot de T-Splitsing. Hier gaat u linksaf en u verlaat Fort over de Fortweg.

2

B U neemt na nummer 14 (loonbedrijf Dekker) het pad links ‘wandelroute pontje’ en u loopt dit pad helemaal uit tot aan het water. *Het oude landbouwpad Fort(weg) dat sinds de aanleg van ‘t Riegameer uit twee doodlopende paadjes bestond, heeft doormiddel van het voetveer, het eerste pontje in Drenthe, een verbinding gekregen, mede mogelijk gemaakt door vele vrijwilligers van de streekbelangen Fort-Veeningen en gemeente De Wolden. Het Voetveer Fort-Veeningen wordt ook wel Het pontje van Ben genoemd. (Oud voorzitter Streekbelang Fort). Steek de handen uit de mouwen, stap op het pontje en trek u zelf met de kabel naar de overkant.*

3

Sla voor het bosje linksaf en neem daarna het eerste pad rechts. De houtwal gaat na de haakse bocht over in een graspad en stopt bij woonhuis nummer 18. Loop over de verharde weg naar rechts tot de T-splitsing. Sla hier rechtsaf. U wandelt door het buurtschap Bloemberg tot Restaurant Poortman.

4

C U komt langs Poortman en steekt de weg over. Volg het fietspad na het bord Wandelnetwerk De Wolden 200m naar rechts langs de verkeersweg aan uw rechterhand.

5

Wandel naar rechts Stapelerveldweg op. Na ruim 1 km komt u over een brug met stuw. *Een stuw is zeer belangrijk voor de waterbeheersing in dit veengebied waar doormiddel van afwateringsloten, onder beheer van het waterschap Reest en Wieden, het grondwater op peil wordt gehouden. De sloot naar het westen volgend, komt u uit in het natuurreservaat De Takkenhoogte. De plaatselijke bevolking noemt dit het Riegmeer, maar het is bij de buitenstaander meer bekend onder de naam Reestvervangende leiding.*

6

Waar de weg een scherpe bocht naar rechts maakt, slaat u linksaf de houtsingel in. Het gemarkeerde pad maakt na ruim 500m een haakse bocht naar links. Volg dit tot op het brede zandpad voor het water.

7

Sla hier rechtsaf. Na de sloot loopt u naar rechts over het schouwpad tot het bankje. Vervolg het bospaadje naar links over het zogeheten schoolpad. *Het voormalige schoolpad Veeningen, een zeer smal paadje door een langgerekte bosstrook, is niet ten onder gegaan. In kader van het wandelnetwerk gemeente De Wolden - Recreatieschap Drenthe, is dit in ere hersteld. Dit bospaadje over een oude houtwal werd vroeger door de jeugd gebruikt om naar de school in Veeningen te gaan.*

8

Dit bospaadje buigt naar rechts het bos uit. Voor u ziet u een toegangspad naar een schuurtje. Ga naar de verkeersweg en bewandel het fietspad naar links.

9

U passeert een dikke kei met inscriptie Zuidwolde-De Wijk en een bankje. Aan de overkant ziet u twee herenboerderijen. Bij huisnummer 44 steekt u voor de brug de weg over met aan uw rechterhand deze boerderij.

10

Volg het schouwpad langs het water tot aan de bosrand.

11

D Sla na een kleine 100 meter niet zo goed zichtbare bospad naar rechts in. Proef hoe het hier ooit is geweest en loop dit slingerende bospad uit. *De slechte afwateringstoestand van de gronden ten zuiden van de Hoogeveense Vaart, in Hollandscheveld, Alteveer en Veeningen gelegen, was in 1956 aanleiding tot het oprichten van het waterschap Riegmeer om de booïlanden en akkers aldaar droog te houden.*

Aan het eind gaat u naar rechts en voor de sloot rechtsaf. Stap lekker door tot aan de T-splitsing. Ga hier links de half verharde weg op. Aan het eind wandelt u naar rechts (Oeverweg). Loop deze oeverweg af tot de T-splitsing (hier bij was vroeger de Brink)

12

Bij de T-splitsing gaat u rechtsaf (Oud Veeningen). Loop door tot u uitkomt bij een caravan/woonhuis (huisnr.1). Let op: neem direct na nr.1 de halfverharde weg schuin naar rechts en loop Veeningen in tot aan de verkeersweg. *Het esdorp Oud Veeningen ontstond in de middeleeuwen op een zandopduiking. Deze oude Marke Venynge wordt voor het eerst genoemd in 1368. Het zou oorspronkelijk uit vier erven bestaan, welke om de brink stonden (Oud Veeningen). In het lintdorp Veeningen staan nog een aantal oude, maar ook nieuwere bouwstijlen.*

13

Steek over en bewandel het voet/fietspad naar links. U passeert bushalte Schoolweg. Na de eerste kruising loopt u nog ruim 100m rechtdoor. Direct na het metalen hekwerk slaat u rechtsaf het bosje in.

14

U wandelt langs het hek het bos uit. Het pad wordt een klinkerpaadje dat op de straat eindigt.

15

Volg tegenover huisnr. 15 het halfverharde pad scherp naar links tot aan het asfaltwegje. Loop rechtsaf langs het speeltuintje tot aan de parkeerplaats voor 't Markehuus.

16

Wandelaars zijn van harte welkom in het Dorpsbuis 't Markehuus of op het zomerterras (variabele openingstijden). Deur gesloten en zin in een consumptie, bel dan naar de beheerder G.J. Bennink, telefoon 0528-391393, b.g.g. 391 786. Bij afname van een consumptie mag u hier uw meegebrachte boterbam nuttigen.

Na een eventuele consumptie op het terras loopt u richting **E** speeltuin. ga rechtsaf tot net voorbij het huisje met de tekst 'Welkom in 't Groene Hart'. Sla hier linksaf en wandel langs het huisje en de speeltuin tot het insectenhotel aan de linkerkant.

17

Wandelt u samen met jongeren dan kunt u vanaf hier ook de bordjes van het Belevingspad iPadWEG volgen. U komt verschillende spelelementen tegen. Bij het eerste bordje naar links voorbij de afsluitboom kun u de route weer oppakken. Zie hieronder de zin 'Ook de iPadWEG gaat hier naar links'.

U gaat voor de bosrand 30m naar rechts en u slaat linksaf het bos in. Loop door tot aan de schuine T-splitsing.

18

19

Ga rechtsaf. Op de Y-splitsing volgt u de linker tak tot het eind. Loop linksaf naar de kruising. Sla rechtsaf. Bij de driesprong koerst u min of meer rechtdoor over het slingerende pad.

20

Loop door tot de bosrand, waar de I-Padweg naar rechts het Heidepad op gaat, gaat u links en direct weer rechts langs de grote houten lijst, het brede zandpad op. U loopt naar de asfaltweg.

Dit natuurreservaat, in de volksmond het Veeninger Bos gebeten, is ontstaan op een stuk veengrond dat niet zo geschikt was om te gebruiken als akkergrond. Proef de oude cultuur met bosvarens, (droge) greppels en verrassende kronkelpaadjes. Dit bosperceel en meerdere versnipperde gronden in en rond Veeningen zijn in beheer van Het Drentse Landschap en enkele particulieren.

21

F Volg de asfaltweg naar links (Schoolweg). Aan uw rechterhand passeert u landhuis Rozenhof, u gaat op de volgende splitsing links de Fortwijk op.

22

G Op deze Fortwijk slaat u bij huisnummer 9 rechtsaf (Eigenweg) en loopt deze weg helemaal af tot de asfaltweg (Kleefegge) en hier gaat u rechtsaf en u loopt ongeveer tot huisnummer 8.

23

Ongeveer 50 m na nummer 8 slaat u rechtaf het (gras)pad op. U loopt dit (gras)pad helemaal af tot bij een picknickbank. Hier slaat u linksaf en u loopt Fort weer in.

24

En u loopt terug naar de Snikke, het begin- en eindpunt van deze route.

Wandelgids
Fort

36

't Ende in het Reestdal

De Reest is een van de weinige beken in Nederland die er grotendeels nog net zo uitziet als een paar honderd jaar geleden. Terwijl overal de liniaal langs de beken gelegd is om zoveel mogelijk water efficiënt te kunnen afvoeren, mocht de Reest haar gang blijven gaan.

Wandeling: 8
Afstand: ca. 6km
Start: Informatiecentrum
't Ende

Deze wandeling vanaf het informatiecentrum 't Ende van Stichting Het Drentse Landschap zorgt voor een kennismaking met een landschap dat verder in ons land vrijwel verdwenen is. De route is aangegeven met paaltjes met paarse koppen.

Het startpunt is de parkeerplaats voor boerderij 't Ende. Op de weg van De Wijk naar Zuidwolde, bij het restaurant De Stapel slaat u af richting Balkbug/Ommen (Stapelerweg). Bij de waarschuwborden voor bocht naar links, tegenover huisnummer 43a neemt u het pad naar rechts. Verderop is de parkeerplaats van informatiecentrum 't Ende. Honden zijn niet toegestaan op het Stapelerveld vanwege het vee. In natte tijd zijn waterdichte schoenen of laarzen onmisbaar. Een groot deel is niet begaanbaar voor invalidenwagens en kindervagens.

1

A Bij 't Ende neemt u vanaf de parkeerplaats het pad linksaf langs de eiken-gaard in de richting van de Reest. Boerderij 't Ende hoort tot de oudste erven van het Reestdal. De oorsprong van de naam laat zich gemakkelijk raden. Het erf lag aan 'het einde' van de buurtschap De Stapel, helemaal aan de rand van het Reestdal. De eerste keer dat deze boerderij in de oude oorkondes opduikt, is in een brief uit 1458. Daaruit bleek dat ene Johan Alberts bij 't Ende een 'aolstal' (palingfuiken) in de Reest had. In 1569 was 't Ende een van de vier boerderijen van de buurtschap De Stapel, 't Ende is altijd een behoorlijk erf geweest. Uit een inventarisatie uit 1792 weten we dat er op 't Ende 100 schapen, 30 koeien, 9 varkens en 5 paarden op stal stonden en dat was voor die tijd een flinke boerderij.

Rechts van het pad ligt een eikenggaard: een boomgaard met eikenbomen. Eeuwenlang was de teelt van eikenbomen voor de houtverkoop belangrijk voor het boerenbedrijf in het Reestdal. Net als veel andere oude Reest-erven heeft 't Ende nog steeds zo'n eikenggaard. Er staan alléén eiken en ze staan keurig in het gelid. Geen struiklaag, maar een ondergrond van gras. Een eindje verderop is het verschil met een natuurlijk eikenbosje goed te zien.

2

Het pad gaat linksaf en volgt de rand van het eigenlijke Reestdal. Zand voor Wilhelmina. Van het akkerland links van het pad zijn in het begin van de twintigste eeuw honderden karrenvrachten zand afgevoerd. Vroeger moet deze dalrand dan ook behoorlijk steil zijn geweest. De toenmalige eigenaar van 't Ende verkocht het zand aan de gemeente Meppel die voor de aanleg van het Wilhelminapark aan de Reest grote hoeveelheden zand nodig had.

3

B Aan het eind van het pad gaat u rechtsaf. Het pad brengt u via een vlonder over de beek naar de Overijsselse kant van de Reest. *Neem rustig de tijd om het water van de Reest traag voorbij te zien stromen. Als dit de eerste keer is dat u de Reest ziet, zult u zich verbazen over de geringe breedte van de beek en over zijn natuurlijke loop. Omdat de Reest altijd de grens van Drenthe en Overijssel heeft gevormd en niemand zijn handen wilde branden aan ingewikkelde grenscorrecties, heeft de Reest zijn gang kunnen gaan. Pas in de loop van de jaren 60 van de 20e eeuw kwamen er onder druk van het moderne landbouwbedrijf voor het eerst serieuze plannen op tafel om de Reest te normaliseren. Gelukkig kon dit onheil worden gekeerd door, rond 1970, een behoorlijk stuk ten noorden van de beek de Reest, een vervangende leiding aan te leggen die extra water kon afvoeren en daarmee voor de verlaging van het waterpeil in het Reestdal kon zorgen.*

Vanaf dat moment kwamen de natuurwaarden en de grote cultuurhistorische waarde van de Reest nadrukkelijk in beeld. Stichting Het Drentse Landschap slaagde er samen met Landschap Overijssel in om bijna de helft van het eigenlijke Reestdal in eigendom te verwerven. Door verschraling van de Reestlanden proberen beide organisaties aan weerszijden van de Reest de oude schraallanden te herstellen.

Aan de rand van het beekdal gaat u rechtsaf. U volgt de bosrand. Verderop maakt het bos plaats voor akkers. Blijf gewoon de rand van het beekdal volgen. *Vanaf dit punt heeft u een prachtig uitzicht op boerderij 't Ende in de verte. Op regelmatige afstanden van elkaar voeren ondiepe sleuven het oppervlaktewater af naar de beek. Een systeem dat de boeren honderden jaren geleden ontwikkelden en dat zorgt voor een optimale hooiopbrengst. Het hooi vormde de basis van de rijkdom van het Reestdal: er kon drie keer per jaar gebooid worden en dat was één keer meer dan elders. Als u onderweg door de houtwal en over de akkers links van u kijkt, ziet u de boerderijen aan de Overijsselse kant min of meer verstopt liggen tussen hoog opgaand hout.*

Vergelijk dat eens met 't Ende aan de overkant van de Reest dat zich in zijn volle luister aan de buitenwereld toont. Het is het verschil tussen erven die zich net konden redden en het liefst maar een beetje op zichzelf bleven en een zelfbewust erf van een boer die ervoor uit durft te komen dat het hem goed gaat.

Aan het eind van de akker komt u bij een pad dat u rechtsaf naar de Reest brengt. *Terwijl het land aan weerszijden van het pad afdaalt naar de Reest, loopt het pad over een soort dijkje naar de brug over de beek. In het voorjaar staan de schraallanden vol bloeiende dotterbloemen. De aanwezigheid van het ooievaarsstation De Lokkerij zorgt ervoor dat u wel ergens een foeragerende ooievaar kunt betrappen.*

Enmaal over de brug voert het pad u terug naar 't Ende. *Dichter bij 't Ende valt het voorname karakter van het erf op. Hier woonde een herenboer. Het ging op 't Ende rond de vorige eeuwwisseling zo goed dat voor de boerderij een stads voorhuis kon worden gebouwd. De tuin werd ingelegd volgens de laatste mode van de tuinarchitectuur. Vlakbij 't Ende ziet u dat het voorhuis echt vóór de oude boerderij staat. Bijna tegelijk met het nieuwe voorhuis kreeg 't Ende aan de achterkant een grote schuur. Kijk eens naar de staldeurtjes en de stalramen in de zijgevel. Het aantal raampjes en deuren liet net als het imposante voorhuis de rijkdom van het erf zien.*

Vanaf 't Ende loopt u via de toegangsweg naar de Stapelerweg. **C** Deze steekt u over en vervolgens neemt u de zandweg rechts van het huis. Via een raster komt u op het Stapelerveld. *Neem het pad linksaf. Aan het eind van de 19e en het begin van de 20e eeuw werd het Stapelerveld ontgonnen tot landbouwgrond. Eeuwenlang was het veld het domein geweest van de schaapskudde van De Stapel. Een klein deel van het veld bleef onaangetast. Over dat stuk van het veld gaat de wandeling. Niet alleen als gevolg van de slechte bodemvruchtbaarheid, maar ook vanwege de toenmalige eigendomsverhoudingen is een deel van het Stapelerveld bewaard gebleven als een complex smalle graslandjes en stroken bos. Een groot deel van het jaar worden de weilandjes begraaasd door runderen, paarden of pony's.*

8

Voorbij het graslandje rechts buigt het pad naar rechtsaf. Een eindje in het bos neemt u het pad schuin rechtsaf. *Het bos waar u doorheen loopt lijkt op het eerste gezicht een gebeel, maar als u goed kijkt, zijn er veel verschillen waar te nemen. Een deel van het bos bestaat uit eikenbakhout. U herkent het aan de stakige bomen waarvan de stam vaak vlak boven de grond sterk verdikt is, omdat men de eikenstammetjes regelmatig afzaagde. Een ander deel van het bos is na de ontginning ingeplant als productiebos dat winst moest opleveren door de houtverkoop.*

9

Het grootste gedeelte van het bos op het Stapelerveld bestaat uit heideveld dat nooit is ontgonnen. Toen de schaapskudde het veld verliet, groeide de heide vol met opschot van bomen. Dit type bos herkent u aan het feit dat de bomen ook aan de onderkant nog breed vertakt zijn. Anders dan op plaatsen waar bomen vlak naast elkaar staan, kregen hier de bomen kans om breed uit te groeien.

10

Vlak voor de bosrand gaat u rechtsaf weer terug door het bos. Het pad loopt min of meer rechtdoor en komt uit bij een weilandje.

11

Loop langs de rand van het weiland. Aan het eind steekt u over naar het halfverharde pad dat u met een haakse bocht naar rechts weer naar de Stapelerweg brengt.

12

U kunt hier via het fietspad terug naar 't Ende lopen. U kunt ook voorbij het huis nog even linksaf slaan om op uw gemak langs de Reest en de eikengaard naar 't Ende terug te keren.

Het Reestdal bij De Wildenberg

Wandeling: 9
Afstand: ca. 7km
Start: Parkeerplaats
Nieuwe Dijk

1

A Steek de klinkerweg de Nieuwe Dijk over en loop langs de slagboom via het bospad naar de heide. Voor de omheining met een wildrooster gaat u linksaf. *(Bent u met de hond? Ga hier linksaf op de klinkerweg, u pakt de route weer op bij punt 3.)* Aan het eind van de bosrand komt u via het wildrooster het veld op. Volg op het veld de route aangegeven met paaltjes met paarse kop. *Het prachtige geaccidenteerde heideterrein is een van de weinige gebieden die ons herinneren aan de uitgestrekte velden aan de rand van het Reestdal waar in de Middeleeuwen Drentse boeren het oog op lieten vallen om ze te ontginnen. Het Drentse Landschap beheert dit natuurgebied inmiddels al weer een groot aantal jaren met de hulp van een flinke kudde Schoonebeker heideschapen. Heel mooi op de hei zijn de eikenbomen die in de vrije ruimte breed konden uitgroeien.*

2

Nadat u via het wildrooster het veld verlaat, gaat u op het pad rechtsaf.

3

Na het weiland gaat u linksaf het bos in. U houdt hier uiterst links aan en loopt dus niet het ruiterspad op. U blijft nog even op de paarse route. *Het pad brengt u naar een veenplas die de mensen uit de buurt de veelzeggende naam Spookmeer gaven. Het oude verhaal wil dat je er 's nachts de kans loopt een spookachtige gedaante uit het water te zien verrijzen die je met zijn knekelhand naar de diepten van het meer probeert te lokken. De plas is indertijd waarschijnlijk ontstaan doordat het water in de laagte bleef staan. Het veen dat in het ondiepe water ontstond, is indertijd door minder bijgelovige lieden uit het Spookmeer gespit.*

Na een bosven met een bank aan het Spookmeer verlaat u de **B** parse wandeling die hier linksaf gaat. U gaat rechtsaf het pad op.

Het grootste gedeelte van dit bos is indertijd spontaan ontstaan op het heideveld dat nooit ontgonnen werd. Toen de schaapskudden het veld definitief verlaten hadden, kon de heide vol groeien met opschot van onder andere dennen, berken en eiken. Dit type bos herkent u aan het feit dat de bomen ook aan de onderkant nog breed vertakt zijn, net als de bomen die u aan het begin van de wandeling op de

Uw weg kruist een bospad, dit is het Kerkenpad. U gaat hier naar links. Aan het eind van dit bospad gaat u bij de splitsing rechtsaf het brede pad op dat u over de Holtberg brengt. Voor het eerst tijdens deze wandeling ervaart u de weidsheid van het Reestdal. Links achter de akkers kronkelt de beek. Het Drentse Landschap heeft hier de afgelopen jaren weer akkers gemaakt, nadat vrijwel alle land grasland geworden was. Om het oude cultuurlandschap langs de Reest terug te krijgen, besloot men er weer 'ouderwetse' graanakkertjes aan te leggen. De haver en rogge gebruikt Het Drentse Land-schap als veevoer op het eigen boerenbedrijf. Rechts van het pad ziet u poeltjes die speciaal gegraven werden om de leefomstandigheden van de zeldzame boomkikker zo optimaal mogelijk te krijgen. Hier op Rabbinge bevindt zich namelijk de enig overgebleven populatie van deze bijzondere kikkersoort in Drenthe. De kans dat u ze ziet, is overigens vrijwel uitgesloten. Horen doe je het boomkikkerkoor op mooie warme zomeravonden echter des te beter!

Op de driesprong gaat u rechtdoor. Het pad loopt tussen de boerderij, schuren en stallen door. Voorbij de hoge akker links houdt u op de driesprong rechts aan. Het pad loopt om het erf van de beheersboerderij van Het Drentse Landschap heen. Op de afgelegen hoeven van Rabbinge krijgt u een goede indruk hoe er eeuwenlang op de Reesterven geleefd, gewoond en gewerkt is. Op de dekzandkoppen aan de rand van het Reestdal werden 'eenmansesjes' ontgonnen. Er was heide in overvloed voor de schapen en er was meer dan genoeg hooi van de Reestlanden af te halen voor een flinke rundveestapel. Sinds de jaren tachtig heeft Het Drentse Landschap een beheersboerderij op Rabbinge waar men met de hulp van Limousinrunderen het ouderwetse Drentse boerenbedrijf in ere houdt. Net als vroeger wordt de mest in de potstal verzameld om later op de akkers te worden ondergeploegd.

In het bosje slaat u linksaf het pad met de slagboom in. Het brengt u naar een breder pad. Ga daar linksaf en via het Kerkvonder over de Reest komt u uit bij het kerkje van Oud-Avereest. Voor het eerst tijdens deze wandeling passeert u de Reest die hier niet meer dan zo'n vijf meter breed is. Neem de tijd om het water van de Reest traag voorbij te zien stromen en geniet van het landschap om u heen waar de tijd geen vat op lijkt te hebben gehad. Het Reestdal is één van de weinige beekdalen

dat niet opgeofferd is aan de eisen des tijds en een grote 'normalisatie' bespaard bleef. Het Drentse Landschap kreeg samen met de collega's van het Landschap Overijssel de kans om een groot deel van het Reestdal in eigendom te verwerven. Door verschraling van de Reestlanden proberen beide organisaties aan weerszijden van de Reest de oude schraallanden te herstellen en te behouden. Op regelmatige afstanden van elkaar voeren ondiepe greppels het oppervlaktewater af naar de beek. Een systeem dat de boeren honderden jaren geleden ontwikkelden en dat zorgt voor een optimale hooiopbrengst. Het hooi vormde de basis van de voorspoed van de Reesterven. Er kon drie keer per jaar gehooid worden en dat was net één keer vaker dan elders.

8

DVóór de kerk moet u rechtsaf slaan. De route loopt tussen het oude en het nieuwe gedeelte van het kerkhof door. Het pad dat u naar Oud-Avereest bracht, was een eeuwenoud kerkenpad. Hierlangs bezochten de Drenten 's zondags de kerk 'over de Reest', ofwel 'Avereest'. Hierlangs bracht men ook zijn doden naar het kerkhof. Op de grafzerken van het oude gedeelte van het kerkhof vindt u – soms amper leesbaar – de namen van vrijwel alle dorpen en gebuchten in de wijde omgeving terug als namen van de overledenen. De eeuwenlange verbintenis tussen de bewoners en hun streek laat zich niet beter bewijzen. Tegenover de kerk aan de straatweg ligt Natuurinformatiecentrum De Wheem van het Landschap Overijssel, in vroeger tijden een boerderij annex herberg. *Beslist een kijkje waard!*

9

Aan het eind van het pad ligt boerderij Het Reestdal. Loop rechts richting boerderij en neem voor de boerderij het pad naar links. Via een brug komt u bij boerderij De Wildenberg. *Enkele jaren geleden wist Het Drentse Landschap De Wildenberg aan te kopen van de toenmalige eigenaar die in de buurt van het dorp Fort een betere plek voor een modern melkveebedrijf gevonden had. Onlangs kon de restauratie van De Wildenberg afgerond worden nadat de boerderij ontdaan was van alle moderne bedrijfs-gebouwen. Op De Wildenberg adem je weer de sfeer van de Reestlanden van een eeuw geleden. Het Drentse Landschap verhuurt twee fraaie vakantiewoningen in de oude kapschuur naast De Wildenberg.*

10

ENeem op het brede pad achter de boerderij vlak voor het bos het paadje naar links. U loopt hier precies op de rand van de heide en het beekdal. U komt voor het ingerasterde heideveld en gaat via een wildrooster de heide weer op. (*Bent u met de hond? Ga hier recht door en ga op de klinkerweg linksaf en loop terug naar het startpunt van deze route.*) Blijf het pad volgen en het brengt u met een wijde boog terug naar het begin van de wandeling. *Op dit deel van De Wildenberg grenst de heide aan het beekdal. Het is een van de weinige plekken in Nederland waar je van de heide zo het beekdal in kunt lopen. Alle levensgemeenschappen van droge heidevegetaties tot kletsnatte dotterhooilanden komen hier in een gebiedje van enkele tientallen hectares voor.*

Kronkelen in het Reestdal

Wandeling: 10
Afstand: ca. 16 km
Start: Dorpshuis De Snikke

U komt regelmatig over onverharde paden, dus bij nat weer is waterbestendig schoeisel wenselijk.

Op deze wandeling komt u over het eeuwenoude kerkenpad bij Oud-Avereest. Al in de 13e eeuw stond er in Oud Avereest al een kerkje. Rond 2000 is dit eeuwenoude pad door vrijwilligers hersteld. Langs dit pad kunt u diverse essensbomen zien met meerdere stammen. Vroeger werd dit essenhout voor gereedschap en brandhoud gebruikt. De afgezaagde boom liep vaak opnieuw uit, soms

op meerdere plaatsen. Zo zijn deze bomen met meerder stammen (stoven) ontstaan.

Het dal van de Reest, een riviertje op de grens van Drenthe en Overijssel, was eeuwen het toneel van kleinschalige landbouw. De boeren zijn hier nagenoeg verdwenen, maar ze lieten een prachtig gevarieerd landschap achter. De Reest is een van de best bewaarde beekdalen van Nederland. De Reest meandert er op los. Wellicht dat de ligging tussen twee provincies in hier mee te maken heeft. Veel soortgelijke riviertjes zijn gekanaliseerd. Vroeger was de Reest breder en dieper. Op deze wandeling komt u langs het spookmeer. Er zijn meerdere verklaringen voor deze naam. De berkenstammen die her en der boven het wateroppervlak uitsteken maken bij maanlicht een spookachtige indruk. Een sage verklaart de naam door een verdronken turfgraver ten tonele te voeren. Deze zou een verliefd paartje op een romantische avond de schrik van hun leven hebben bezorgd door plotseling als slijmerige gedaante uit het water op te rijzen.

1 **A** Met de rug na de ingang van de Snikke slaat u linksaf richting de Fortweg en hier gaat u rechtsaf. Bij driesprong met beeldje gaat u rechtdoor de Meeuwenweg op. *Dit beeldje symboliseert de samenwerking tussen de oude en nieuwe bewoners van Fort.*

2 Deze Meeuwenweg loopt u af tot een scherpe bocht naar links (bij huisnummer 22) maakt, hier gaat u rechtdoor langs een slagboom het bospad in en u neemt het 1ste pad rechtsaf bij de picknick bank en u loopt dit pad door het bosje af tot en stuw.

3 U vervolgt de route over het verharde pad dat langs een uitkijk heuvel gaat tot een metalen slaboom bij een parkeerterrein.

4 **B** Vanaf de parkeerplaats steekt u de klinkerweg over en gaat het bospad naast bord 'Reestdal Drents Landschap' in..

Een alternatieve route voor mensen met honden is: Vanaf de parkeerplaats naar links en 1e weg rechts inslaan (bij bordje De Wildenberg). Dit is na het heideveld aan weerszijden van de weg. U gaat het 1e pad linksaf en passeert een slagboom. U houdt links aan. Hier gaat u verder met punt 8 van de normale route.

5 U volgt na het wildrooster het pad door het heideveld. ga bij het eerste bosje rechtdoor.

6 Direct na het volgende bosje ligt rechts van het pad een wildrooster; u gaat hier overheen en volg pad linksaf. U negeert het zijpad dat van links komt, en loop door tot T-splitsing met breed zandpad.

U slaat rechtsaf, richting de boerderij De Wildenberg, maar loop niet door tot de boerderij. Na ongeveer 25m slaat u scherp linksaf en loopt u bijna terug, met de rug naar de boerderij. Dit is een breed graspad. *De bijna authentieke boerderijen in Wildenberg-Rabbinge vormen stuk voor stuk een harmonieus geheel met de omgeving. Dit is één van de weinige plekken in Drenthe waar zandwegen voor de ontsluiting zorgen. Boerderij De Wildenberg is een prachtig voorbeeld van een eenmanses.*

7

U steekt een zandpad over en passeert een slagboom. U gaat rechtdoor een bospad in. Op een T-splitsing voor een weiland gaat u rechtsaf.

8

U loopt langs een ven (aan rechterhand) en houdt bij een zandverstuivinkje het rechterpad aan.

9

U gaat bij de T splitsing rechtsaf. Volg dit pad rechtdoor, zijpaden negerend tot kpn 38, ga hier op het bospad rechtdoor en loop dit bospad helemaal uit tot het hekje bij de bosrand. Blijf dit smalle pad volgen dat over gaat in een breed zandpad. Vervolg de route over dit brede zandpad

10

Sla op de T-splitsing linksaf. U wandelt door het bosje en over het boerenerf (hier is een rustpunt). Kies op de Y-splitsing bij kpn 32 de rechtertak.

11

U volgt het pad, over het bruggetje over de Reest en slaat voor een witte boerderij rechtsaf. U loopt over het graspad langs een beukenrij tot aan een voorrangsweg. Deze steekt u over. Op het fietspad gaat u rechtsaf.

12

U slaat de eerste zijstraat aan de linkerkant in. Dit is de Nieuwe Dijk. Na de ijsbaan slaat u rechtsaf het eerste zandpad op (bij huisnummer 3). Bij de volgende kruising gaat u rechtsaf richting de kerk (roodgele paaltjes). In de boerderij tegenover de kerk bevindt zich het informatiecentrum over het Reestdal van het Overijssels Landschap. *Hier een informatiepaneel waarop verschillende wandel- en fietsroutes in de omgeving staan. De kerk aan de overkant vindt zijn oorsprong in de dertiende eeuw.*

13

Voor de kerk steekt u de weg met het fietspad recht over. Nu volgt u de rode route. Ga na het bruggetje over de Reest (bruggetje van Bartje) rechtdoor tot de Y-splitsing.

14

Omdat de kerk te Oud-Avereest lange tijd de enige Kerspel (kerkelijke gemeente) in Avereest was, leidden er in het verleden vele paden vanuit Overijssel en Drenthe hier naar toe. De kerkenpaden waren vroeger veel breder om het vervoer per boerenwagen en koetsen mogelijk te maken. De huidige kerk dateert uit 1852. Toen er nog geen bruggetjes over de Reest waren, maakte men eeuwen geleden gebruik van een zogenaamde 'voorde'. Deze doorwaadbare plaats was alleen in de zomer te gebruiken. Men maakte later gebruik van eenvoudige bruggetjes, 'vonders', om droogvoets de Reest over te steken. Het Kerkbruggetje (ook wel het bruggetje van Bartje gebeten) is hierom zeer bekend geworden naar de gelijknamige film Bartje.

15

Volg route 41 en loop richting boerderij met ervoor een ooievaarsnest. Direct na een slagboom en voor deze boerderij gaat u linksaf. U volgt het pad over de brug en over een boenerenf (Het Reestdal)

16

U gaat bij de boerderij met huisnummer 3 rechtdoor langs het bord van de boomfeestdag. U loopt over het erf van het bloemkwekersbedrijf.

17

U komt bij een voorrangsweg en steekt deze over en u gaat rechts af het fiets pad op.

18

EU loopt dit fietspad af tot de 1ste afslag (bij knooppunt 99) en hier gaat u rechtsaf Pieperij.

19

Na huisnummer 15/13 gaat u rechtsaf een zandpad op. U komt op een klinkerweg (Nieuwe Dijk) en gaat hier rechtsaf. U loopt door tot knooppunt 22 bij huisnummer 35 en hier slaat u linksaf het brede zandpad op en u loopt dit pad af tot een splitsing bij een betonnen trafo huisje (huisnummer 36) en hier gaat u linksaf het verharde zand pad op.

20

Bij de volgende splitsing houdt u rechts aan en u loopt naar de asfaltweg en hier gaat u rechtsaf en loopt door tot in Fort.

21

Op 1ste kruising in Fort gaat u linksaf het Jaagpad in en u loop via het jaagpad terug naar de Snikke, het begin en eindpunt van deze route.

Wandelgids
Fort

50

Langs Reest en Es

Volg de aanwijzingen in de route nauwkeurig op. Negeer zijpaden, tenzij anders aangegeven. Raadpleeg bij twijfel de routekaart.

Wandeling: 11
Afstand: ca. 11 of 21 km
Start: Dorpshuis De Snikke

U staat met de rug naar de ingang van de Snikke en u slaat linksaf **A** en loopt door tot de T splitsing. Hier gaat u rechtsaf. Op de splitsing met het beeldje gaat u linksaf het fietspad (Drogterpad)

U verlaat Fort over dit Drogterpad. U loopt dit Drogterpad af tot de 1ste weg rechts, de "Drogzee". Deze Drogzee loopt u helemaal af, dit wordt later een gravelpad.

Ga aan eind rechtsaf de asfaltweg op. Bij P(addenstoel)-23591/001 **B** gaat u rechtsaf het zandpad op.

Houd na circa 30m op de splitsing rechts aan en loop dat pad uit. U wandelt naar links over een smal pad door een houtwal.

Volg in het bos het pad langs de bosrand tot aan de asfaltweg. Ga rechtsaf. Loop bij P-23593/001 rechtdoor. U volgt de asfaltweg, die verderop onverhard wordt, tot tegenover huisnummer 4.

Neem het graspad linksaf (langs de afrastering) dat even verderop het bos in gaat. Loop door tot aan de asfaltweg. Steek deze asfaltweg over (let op!).

Tip: voor een kop koffie kunt u hier 100m naar links gaan naar Buiten Herberg ter Linde. Keer erna weer terug naar de route.

Aan de glooiing van dit gebied (de es) kunt u duidelijk zien dat zich hier een hogere zandrug bevindt. Deze strekt zich uit van Zuidwolde tot Ommen en was een van de weinige toegankelijke en begaanbare gebieden in het veen. De eeuwenoude buurtschappen, zoals Drog, Linde en Nolde zijn hierdoor ontstaan.

Aan de overkant volgt u meteen het eerste graspad schuin rechts. **C** Ga even voorbij de vakantiewoningen op de kruising rechtdoor over Hooiweg. Als je rechtsaf gaat, kom je bij een pannenkoekenbuis. Wat nu hotellerie Het Nolderwoud is, was voorheen kamp Linde. Het kamp werd in 1940 gesticht als werkkamp voor werklozen. Zij hebben de bossen waarin u zojuist gewandeld heeft aangeplant. Twee jaar later diende het kamp voor opvang van joden. Aan het einde van de oorlog werd het gebruikt voor opvang van evacues en de laatste jaren deed het kamp dienst als bejaardentehuis voor Indische Nederlanders.

1

2

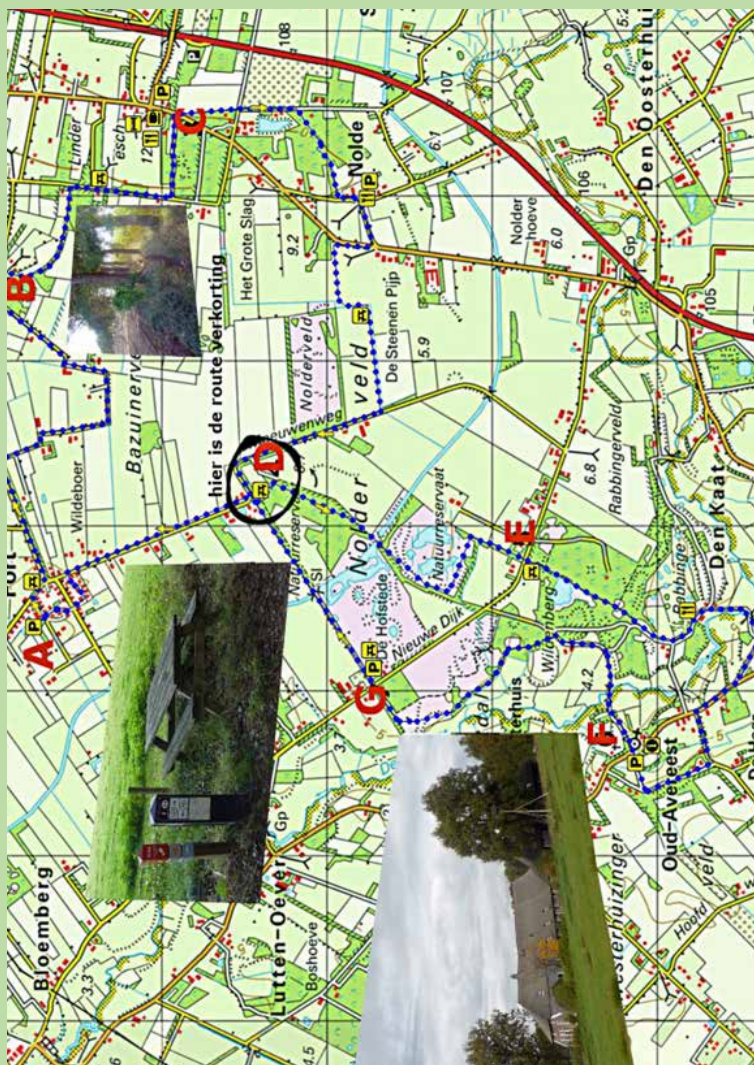
3

4

5

6

7

Wandelgids
Fort

Bij knooppunt 66 rechtsaf het bos in. Op de T-splitsing wandelt u rechts en na circa 30m linksaf. Loop dit pad af tot het bouwland. Volg bij de bosrand het pad langs de akker en weilanden tot aan de verharde weg. *Het buurtschap Nolde ligt hoog. Aan de andere kant van het buurtschap is de glooiing naar het stroomdal van de Reest goed te zien.*

U gaat hier linksaf de asfaltweg op en volgt deze met de bocht mee naar rechts. *Tip: als u in deze bocht links aanhoudt, treft u na circa 100m een rustpunt met koffie en thee. Keer daarna terug naar dit punt.*

U loopt door tot aan de voorrangsweg. Hier steekt u over (let op!) en **D** vervolgt de route rechtsaf over het tegenoverliggende fietspad. Neem op de splitsing het linker fietspad (het stenen pijppad). Einde fietspad rechtsaf de asfaltweg (Meeuwenweg) op. Blijf op Meeuwenweg tot aan de bocht naar rechts bij huisnummer 22. *Voor degenen die de korte route willen lopen, u vervolgt de asfaltweg en gaat verder bij punt 22. (Bent u met de hond? Neem het eerste pad rechts, bij picknickbank, loop door tot de klinkerweg. U gaat hier links en pakt de route op bij punt 13).*

U gaat u linksaf. Neem het bospad rechtdoor langs het weiland tot over een wildrooster. Volg dit pad met een slinger naar links (oranje pijl). *Ter bevordering van het uitgebreide leefgebied van de das, waarvan in de omgeving verschillende dassenburchten zijn waar te nemen, is deze wildbrug over de waterlossing aangelegd. Ook zijn er tunnels onder wegen aangelegd om toegang mogelijk te maken tot de verschillende leefgebieden.*

Hier gaat u het water over via de wildbrug en loopt u het pad over **E** het heideveld helemaal uit. Hier kunt u Schotse Hooglanders tegen komen, dus bewaar een beetje afstand. U komt weer over een wildrooster en kuiert door tot de klinkerweg.

U steekt de klinkerweg over en neem het pad langs het weiland. Volg dit pad rechtdoor, zijpaden negerend tot kpn 38, volg hier het bospad rechtdoor en loop dit bospad helemaal uit tot het hekje bij de bosrand, blijf dit smalle pad volgen dat over gaat in een breed zandpad, vervolg de route over dit brede zandpad.

Sla op de T-splitsing linksaf. U wandelt door het bosje en over het boerenerf(hier is een rustpunt). Kies op de Y-splitsing bij kpn 32 de rechtertak. *Deze omgeving is sinds de middeleeuwen weinig veranderd. De reden hiervan is het riviertje de Reest, dat de grens was en nog steeds is tussen Overijssel en het Drenthe. Omdat het dunbevolkt was wilden zowel de provincie Overijssel als de provincie Drenthe geen kosten maken voor het ontwikkelen van dit gebied, zoals het rechttrekken van de Reest.*

U gaat weer over de Reest en komt uit voor een witte boerderij, u gaat hier rechts het graspad langs de beukenrij en u komt uit bij de voorrangsweg, deze oversteken (let op). Loop rechtsaf over het fietspad tot de 1ste asfaltweg links, sla deze in.

16

Neem na de ijsbaan bij huisnummer 3-3a het eerste zandpad naar rechts en ga bij de volgende kruising rechtsaf. U komt uit bij de kerk. *In de boerderij tegenover de kerk bevindt zich het informatiecentrum over het Reestdal van het Landschap Overijssel. Ook is hier een informatiepaneel waarop verschillende wandel- en fietsroutes in de omgeving zijn af te lezen. De kerk aan de overzijde vindt zijn oorsprong in de dertiende eeuw. Het huidige kerkgebouw is ongeveer 150 jaar oud en is nog steeds in gebruik voor erediensten. Bovendien wordt het door zijn unieke akoestiek regelmatig gebruikt voor concerten.*

17

FU steekt voor de kerk de weg met fietspad recht over (en volg de rode route). Ga na het bruggetje over de Reest rechtdoor tot de Y-splitsing. Volg route 41 en loop richting boerderij met ervoor een oievaardnest. *Het bruggetje dat u zojuist passeerde staat bekend als Het bruggetje van Barije. Hier werd de slotscène van de populaire serie ‘Barije’ destijds opgenomen. In dit natte gebied groeit in het voorjaar het zeldzame moeraskartelblad, ook wel de orchidee van de Reest genoemd, die dan bijna het hele gebied paars kleurt.*

18

U gaat langs de slagboom en loopt rechtdoor tussen boerderij en schuurtje door. Neem het eerste pad voor de bosrand linksaf. *(Bent u met de hond? Ga hier rechtdoor en ga op de klinkerweg linksaf. U pakt de route weer op bij punt 20.) Deze voormalige eeuwenoude boerderij is nu in gebruik als gastenverblijf van Het Drentse Landschap. Enkele andere boerderijen in de omgeving zijn in gebruik als beheerboerderijen van het Landschap Overijssel en van Het Drentse Landschap. Sommige boerderijen worden nog op de ouderwetse manier beheerd, bijvoorbeeld met behoud van potstal, zoals bij de boerderij die u bij nummer 5 bent gepasseerd.*

19

U volgt dit pad met links akker/weiland tot u rechts een wildrooster ziet. Steek dit over en sla direct linksaf het pad langs de rand van het heideveld op. Blijf op dit pad tot het volgende wildrooster en ga er over. *Voor het beheren van deze beide loopt hier nog een schaapskudde en ook een kudde runderen, de bekende Schotse Hooglanders.*

20

GLoop door tot klinkerweg. Ga hier rechtdoor en loop langs een ijzeren afsluitbalk het brede pad op (u komt langs de uitkijk heuvel). Loop het pad af tot de stuw. Ga rechtdoor door de boswal en wandel het pad uit tot T splitsing met picknick bank en ga hier links en loop naar de asfaltweg (Meeuwenweg). *Het gebied wat u kunt overzien op het uitkijkpunt, is rond 1995 teruggegeven aan de natuur. Het water dat u over gaat is omstreeks 1970 gegraven als waterlossing voor het afvoeren van het overtollige water van het riviertje de Reest. Vanaf de uitkijkheuvel heeft u zicht op een zwaluwenmuur t.b.v. van de oeverzwaluw.*

21

Sla linksaf de Meeuwenweg op. Zo wandelt u terug naar Fort. U neemt de 1ste weg links (Jan Westerhuisstraat) en loopt aan het eind rechtdoor over de kruising. U volgt 't Jaagpad tot aan de

Op en top Reestdal

Trek uw stoere stappers aan en laat u verrassen door het oeroude beekdallandschap “Het Reestdal” op de grens van Overijssel en Drenthe. Het riviertje Reest, een

voormalige hoogveenbeek, kronkelt zich een weg door het prachtige coulisselandschap waarin bloemrijke weiden, oude houtwallen, essen heide en bos elkaar afwisselen. Rustieke (zand) wegen brengen u naar kleinschalige buurtschappen met bijna authentieke boerderijen en potstallen. U kunt ook kennis maken met een biologische wijngaard. Kunstenaars, ondernemers en de beheerders van de natuurgebieden Landschap Overijssel en Het Drentse Landschap, heten u van harte welkom in het unieke Reestdal!

Bezoekerscentrum De Wheem, Oud Avereest 22, 7707 PN Oud Avereest (Overijssel). Volg de aanwijzingen in de route nauwkeurig op. Negeer zijpaden, tenzij anders aangegeven. Raadpleeg bij twijfel de routekaart.

Wandeling: 12
Afstand: ca. 15 of 20 km
Start: De Wheem, Oud Avereest

U staat met de rug naar de ingang van De Wheem en u wandelt **A** vóór de TOP (Toeristisch Overstap Punt) naar rechts.

1

Steek de provinciale weg over. Loop langs de hogere gelegen begraafplaats (links van u) tot het nieuwe kerkhof.

2

Wandel naar links over het pad tussen de beide kerkhoven. Na de glooiende es passeert u imposante beuken rechts van u.

3

Na de laatste beuk wandelt u het smalle pad naar rechts uit. Op de halfverharde weg linksaf. Buurtschap Den Westerhuis.

4

Waar de weg bij het Rustpunt naar linksaf buigt, gaat u rechtdoor over het graspad naar het groene bordje Boomfeestdag.

5

U loopt dit openbaar pad uit tot na het woonerf. Steek de provinciale weg over. U loopt de doodlopende weg in.

6

Stap ongeveer 2 km lekker door over deze kaarsrechte, voormalige trambaan. (Hier tufte een stoomtram van 1908-1947).

7

8

U passeert verderop, na het “Jodenbos” aan uw linkerhand, Shiitake (Bio paddenstoelen) Kwekerij Haveman Groen.

9

Op de asfaltweg slaat u linksaf en neem de brede zandweg naar rechts. Volg dit tot een dwarspad rechts.

10

B Hier kunt u de route inkorten. Voor de korte route: U volgt het brede pad rechtdoor. Na een haakse bocht komt u uit bij het schuurtje (met rood dak). Op de kruising volgt u het karrenspoor naar links tot aan de T-splitsing. Lees verder bij nr.27. Volg de betonweg naar links.

11

Hier volgt de beschrijving van de lange route vanaf punt 9: Bewandelt u de lange route? Ga dan rechtsaf het eerste pad langs de sloot op!

12

Loop het pad langs sloot en woonhuizen uit. Sla rechtsaf en gelijk daarna naar links, recht tegenover huisnummer 7.

13

U verlaat Groot Oever naar rechts. Kies het fietspad naar links tot na het bruggetje.

Hier tufte vroeger de stoomtram.
Deze is in 1947 opgeheven.
Nevenstaande foto laat de gevolge
zien van een botsing tussen een
vrachtwagen met varkens en de
stoomtram.

Vaak werd de tram weer met
handkracht op de rails gezet.

U bevindt zich nu in Drenthe. Wandel rechtdoor tot de driesprong.

14

Bij het bord Startpunt Bloemberg volgt u het fietspad naar links. U blijft dit fietspad volgen langs de weg tot huisnr 22. Na huisnummer 22, koerst u bij de paal met paarse kop linksaf het weiland in (zonder vee).

15

Waar de paarse route naar links gaat, gaat u rechtsaf en u loopt **C** door het weiland langs de bos wal. *U loopt langs de rand van het eigenlijke Reestdal).*

16

U loopt dit graspad langs de boswal af tot het startpunt wandelroute met een grote paarse kop . Deze staat aan een gravelweg wat naar een statige boerderij gaat ('t Ende).

17

Op deze gravelweg gaat u linksaf. Neem meteen voor de boerderij het pad naar rechts.

18

Volg dit linksom langs de statige herenboerderij met een prachtige aangelegde tuin en monumentale beuk.

19

Wilt u informatiecentrum 't Ende bezoeken? Dit is dagelijks geopend van april t/m oktober (10 -17 uur). Hier vindt u, naast de wandelroute 't Ende aan de Reest, een jaarlijks wisselende natuurexpositie. Toilet aanwezig.

21

Na het bruggetje over de Reest volgt u de route met de paarse kop (KPN 11).

22

U loopt tot aan een bankje ten nagedachtenis aan Freek Weelink bij de oever van de Reest.

23

Op dit punt gaat de paarse route (kpn11) naar links, u gaat hier rechts richting asfaltweg.

24

Ga hier linksaf de asfaltweg op.

25

Loop door tot nr 14/15 en ga hier rechtsaf de zandweg op.

26

Wandel rechtsaf Eigen Weg in tot huisnummer 14. (Kunstenaar Maarten 't Hart op afspraak te bezoeken.) Loop het graspad uit tot op de kruising met een dwarsslot. Hier staat een schuurtje (met rood dak).

27

DWandel rechtuit tot T-splitsing. Volg de betonweg naar links tot het bordje '30-32'.

28

Sla rechtsaf en volg het gravelpad circa 1,5km.

Na de laatste woonhuizen en een haakse bocht, komt u uit op een T-splitsing. Wandel naar links en na huisnummer 2 loopt u het bos in. Op de splitsing koerst u recht door het fietspad op.

Na ongeveer 700m gaat dit fietspad schuin naar rechts over in een schelpenpad, de Kievitshaar.

Op de Westerhuizingerweg slaat u linksaf. Bij het fietspad gaat u rechtsaf de Haarweg in.

Bewandel dit brede pad langs de sloot tot aan de asfaltweg. Slaat u hier linksaf. Neem de tweede dam naar rechts langs de witte afsluitboom Landschap Overijssel.

Blijf op het heidepaadje en loop dit naar links uit. Steek na de afrastering de weg over.

U wandelt het doodlopende pad langs huisnummer 3 in. Loop **E** door tot de T-splitsing. Sla linksaf. Aan het einde van de Vrieschedijk kiest u De Haar naar rechts.

Voor een bezoek aan de campingboreca wandelt u naar links. Het zandpad gaat later over in een klinkerweg. Bij de eerste afslag camping volgt u het toegangspad naar Camping Si-Es-An ('t bele jaar toegankelijk) en bij de tweede afslag, circa 100m verder, neemt u de receptie-ingang naar Camping 't Reestdal (alleen in het campingseizoen). Keer na uw bezoek terug naar de route tot het bordje De Haar. Wandel recht door en lees verder bij nr. 35.

U wandelt langs een afsluitboom en het bordje Reestdal tot de eerste afslag. Sla linksaf. (Rechts van u hoog opgaande dennen en stuifheuveld. Deze zijn karakteristiek voor De Haardennen).

Vóór het heideveld en bij het bankje, naar links. Na de slagboom naar links en naar rechts uitlopen.

Sla rechtsaf en volg het brede zandpad met fietspad tot de verkeersweg. U verlaat Schapendrift.

Steek de weg voorzichtig over en loop het ruiterspad op. Op de klinkerweg gaat u rechts. (Aan uw rechterhand Atelier/Expositie van Natuurschilder Piet Eggen).

Wandel op het klinkerpleintje naar links tot voorbij huisnr. 5. Klinkerweg wordt zandpad. *De voormalige schaapskooi en boerderij, Den Huizen 5, is waarschijnlijk één der oudste nederzetting (1180).*

29

30

31

32

33

34

34

35

36

37

38

39

U volgt de bocht naar rechts en loopt langs de bosrand aan uw rechterhand. Blijf op het brede zandpad. Na circa 100m steekt u het grensriviertje Reest over en u bent in Drenthe. Wandel door tot aan de driesprong.

40

Houd links aan en loop over het erf tussen boerderij en de potstal. Woonhuis Rabbinge 4, recht tegenover de potstal, heeft een Rustpunt in de Koffiekast. Dit is één van de beheerboerderijen van Het Drentse Landschap. *Rabbinge nr. 4 en verderop Rabbinge nr. 7 is één van de beheerboerderijen van Het Drentse Landschap. Hier staan in de wintermaanden Limousinrunderen op stal en in het voorjaar kan men genieten van de zogende kalfjes. Wanneer de tijd daar is gaan de runderen (biologische vleeskoeien) de wei weer in. De circa 1m diepe kale vloer wordt in de herfst, winter en voorjaar opgepot met stro en uitwerpselen van de runderen. Vandaar de naam Potstal. De mest wordt weer uitgestrooid over de akkers en kan het graan weer rijpen en wordt geoogst. Zo is de wet van de kringloop weer rond.*

41

Na het bos kiest u op de driesprong het rechterpad. (Links van u Rabbinge nummer 7, de andere beheerboerderij Uilenburcht).

42

U houdt bij de eerste splitsing voor de bosrand, het brede pad naar links aan. Loop het bos in.

43

Kies op de Y-splitsing de linkertak langs de slagboom. Ga rechtdoor en volg het pad naar rechts.

44

Wandel op de dubbele kruising naar links langs de hoger gelegen eenmanses (niet meer rendabel)

45

Het Kerkenpad 2000 gaat over het Kerkbruggetje (het bruggetje van Bartje) Overijssel in.

46

Daarna wandelt u, ná het witte hekje van de begraafplaats, door tot ná de witte afsluitboom. Loop rechtuit over het klinkerpad langs de kerk (1852) tot aan de provinciale weg. Steek over.

47

Wandel op het fietspad naar rechts. Voorbij De Wheem wandelt u naar links. Eindpunt van deze exclusieve Reestdalroute. Wij hopen dat u heeft genoten.

Deze prachtige wandelroute werd voor u samengesteld door routemaker en wandelgids Tineke Poortman uit Dedemsvaart. www.wandelenmetgids.nl Wilt u een reactie achterlaten over uw wandeling? Mail dan naar tineke@wandelenmetgids.nl

Wandelen door het Reestdal

Vanaf Bezoekerscentrum De Wheem volgt u de groene route van het Wandelnetwerk Vechtdal. Voor de goede volgorde van de hieronder beschreven uitzichtpunten loopt u vanuit De Wheem linksaf langs de parkeerplaats (dus niet rechtsaf richting de kerk).

Wandeling: 13
Afstand: ca. 9 km
Start: De Wheem, Oud
Avereest

1

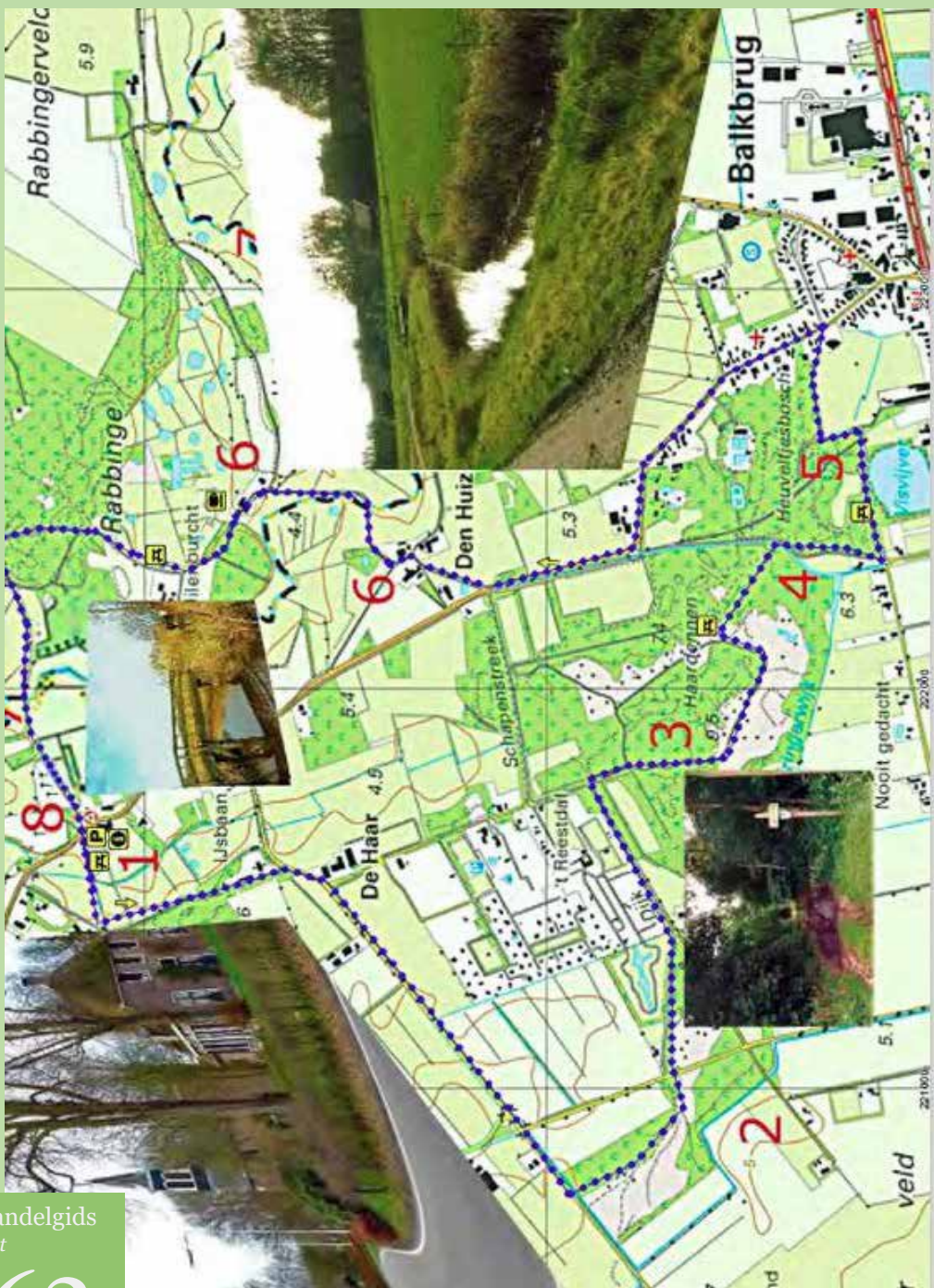
De Wheem. *Deze voormalige boerderij en herberg is al meer dan dertig jaar het bezoekerscentrum van Landschap Overijssel. Een groep enthousiaste vrijwilligers verzorgt iedere derde zondag van de maand een activiteitenmiddag met excursies door het afwisselende Reestdal. In de kerk aan de overkant van de weg kunt u dan een concert bijwonen. In 2012 biedt De Wheem ook GPS-apparatuur om aan de hand van coördinaten te speuren naar schatten (geocaching). Ook is er vanaf 2012 speciaal voor kinderen een natuurspeelpad. Kijk voor openingstijden en activiteiten op www.landschapoverijssel.nl. Meer informatie over de concerten in de kerk is te vinden op www.skoaconcerten.nl*

2

De Poele. *Direct na het witte hek van Landschap Overijssel kijkt u uit over een heideveld. In de volksmond wordt dit veld 'De Poele' genoemd. Deze naam heeft het te danken aan de lage ligging, waardoor de grond er vaak nat is. Vroeger werd in dit gebied kleinschalig turf gewonnen. De Poele is één van de weinige gebieden in Overijssel waar de adder voorkomt. Door in 2008 bos te kappen zijn in dit gebied verschillende heideveldjes weer met elkaar verbonden, waar veel soorten van profiteren. In 2012 zijn hier een dassentunnel en reptielentunnel aangelegd, zodat soorten als de adder veilig de weg kunnen passeren.*

3

Haardennen. *Haardennen is een uniek gebied met bos, natte heide, vennetjes en zandruggen. ook hier is bos gekapt om geïsoleerde heideterreintjes weer met elkaar te verbinden. Binnen een paar jaar was er op de gekapte stukken weer heide te zien, waar vlinders, vogels, amfibieën en reptielen zich thuis voelen. Ook hier is een ontmoeting met de adder niet uitgesloten. Een bijzondere bewoner van de Haardennen is de das. In dit gebied liggen een aantal oude dassenburchten verscholen.*

Wandelds
Fort

4

Huizingerwijk. Hier leidt het bruggetje u over de door de mensen gegraven Huizingerwijk. Deze watergang was vroeger rechtstreeks aangesloten op de voormalige Dedemsvaart. Met kleine bootjes werd turf via de Huizingerwijk afgevoerd naar de Dedemsvaart. Daar werd het overgeladen in grote boten om vervolgens een reis naar het westen van het land te maken.

5

Heuveltjesbos. Nadat u de grote visvijver bent gepasseerd, komt u in het Heuveltjesbos. Het dankt zijn naam aan de oude stuifzandheuveltjes die in dit gebied liggen. Daar waar u nu allemaal bos ziet, lag vroeger een open gebied met stuifzand en heide.

6

Buurtschappen. Gescheiden door het grensriviertje De Reest passeert u vanaf hier de twee buurtschappen Den Huizen en Rabbinge. Den Huizen, gelegen in Overijssel, is één van de oudere buurtschappen in het Reestdal. Het bestaat uit slechts vier boerderijen, waarvan drie zich een rijksmonument mogen noemen. Daar komt bij dat Den Huizen de status van beschermd dorpsgezicht heeft gekregen. Helaas hebben de boerderijen geen agrarische functie meer. Het in Drenthe gelegen Rabbinge is een buurtschap waar het Drents Landschap een oude potstal in gebruik heeft als beheerboerderij. Vanaf hier leiden oude kerkepaden en het kerkvonder u terug naar de Reest waar aan de overkant al eeuwenlang de kerk haar deuren voor de kerkgangers uit de verschillende buurtschappen opent.

7

De Reest. Het kronkelige riviertje De Reest vormt over enkele tientallen kilometers de grens tussen Overijssel en Drenthe. Niet alleen heeft het Reestdal haar naam aan dit riviertje te danken, maar ook het kleinschalige landschap met de oogstrelende natuur. Dat het Reestdal zo goed bewaard is gebleven, is meer geluk dan wijsheid. Diverse keren bogen de bestuurders van beide provincies zich over de vraag hoe ze van het kronkelige riviertje een rechte sloot konden maken. Dat kon natuurlijk alleen als er aan weerszijden van De Reest stukjes grond van provincie zouden wisselen. Gelukkig zijn ze daar nooit uitgekomen. Het bruggetje dat u hier over De Reest leidt, wordt ook wel het bruggetje van Bartje genoemd. In de vroegere TV serie Bartje probeerde het ondeugende jongetje hier een eigenwijze bok de brug te laten oversteken.

8

Oud Avereest. Weer terug in Overijssel komt u in Oud Avereest (Over de Reest). Deze buurtschap wordt al sinds de middeleeuwen bewoond. Aan het eind van de dertiende eeuw stond er een klein houten kerkje op de plek waar nu het oudste gedeelte van de begraafplaats ligt. Meer dan 150 jaar geleden werd de nieuwe stenen kerk gebouwd waar nu nog regelmatig de kerkdienst wordt gehouden. Aan de overkant ligt Bezoekerscentrum De Wheem (het startpunt). De geschiedenis van De Wheem loopt parallel aan die van de kerk. Toen de monniken aan het eind van de dertiende eeuw de kerk stichtten, kreeg de pastoor aan de overkant een boerderij met wat grond om in zijn levensonderhoud te voorzien. In de achttiende en negentiende eeuw was De Wheem in gebruik als boerderij annex herberg. Op zondag werden hier voor en na de kerkdienst de nieuwtjes uitgewisseld.

> een uitgave van Streekbelang Fort e.o., 2e Editie.

> Alles is in het werk gesteld om te zorgen dat de informatie in dit boekje bij het ter perse gaan zo correct mogelijk is en is bijgewerkt.

> Streekbelang Fort e.o. is niet aansprakelijk voor evt. consequenties die voortvloeien uit het gebruik van deze publicaties. > Niets uit dit boekje mag gekopieerd worden zonder de uitdrukkelijke toestemming van Streekbelang Fort e.o.

